

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI : 19 TMMOB MÂDEN MÜHENDİSLERİ ODASIYAYINI 1992

Başyazı

n| yüzyılın eşiğinde olduğumuz bu yıllarda, ülkemizin **fcl»|** en önemli sorunlarından biri herkesi çok yakından ilgilendiren eğitim ve öğretim sorunudur. Eğitim ve öğretimle ilgili çarpıklıklar ve yanlış uygulamalar, A'dan Z'ye uzun süredir tartışılmaktadır ve gelecekte de tartışmaya devam edileceği bir gerçektir. Amacımız, yalnızca tartışmalara katılmak değil, düşüncelerimizi sektörümüze ve

Devamı 2. Sayfada

eğitimde son 12
yılın bilançosu;
felaket üstüne
• eiaite* ...

üniversitelerde
maden mühendisliği
bölümü enflasyonu
durdurulamıyor...
meslek onurumuza
karşı kasıt var...

Ali AYDIN

Nasıl Bir Sendika? • 4

Mehmet KAYADELEN

Madencilik Yasası ve
Madencilüğümüz Üzerine • 5

H. Muhterem KOSE

Memurlar da Siyasi Partilere
Üye Olabilmeli • 8

M. Yaşar ETHEM

Meslek Anılan • 12

BU SA YIMIZDA...BU SA YIMIZDA...BU SA YIMIZDA...BU SA YIMIZDA...

ATMMOB GENEL KURULU YAPILDI... A BURSA'DA
KÖMÜR İTHALATINA HAKLI TEPKİ... A B.FARUK
ESİCİ"NİN VARİSLERİ BORMER A.Ş. ALEYHİNE
TAZMİNAT DAVASI AÇTI... A ZONGULDAK...
ZONGULDAK...A 15. DÜNYA MADENCİLİK KONGRESİ
YAPILDI...A TÜRKİYE'DE MADENCİLİK SEMPOZYUMU...
A YAYIN DÜNYASI... A YENİ MADEN KANUNU
ÇALIŞMALARI DEVAM EDİYOR...

PIYASA HABERLERİ...PIYASA HABERLERİ...PIYASA H

- 2000'E DOĞRU ALÜMİNİYUM SANAYİNDE GENEL GÖRÜNÜM...
- KURŞUN-ÇİNKO MADENCİLİĞİ, EKONOMİK GELİŞMELERDEN BAŞKA, ÇEVRE MEVZUATININ'DA ETKİSİ ALTINDA...

kamuoyuna aktararak çözümün ne olabileceği konusunda görüş oluşturmaktır. 18 Eylül 1988 tarihinde, Bologna Üniversitesi'nin 900. kuruluş yıl kutlamalarında imzalanan Avrupa Üniversiteleri Ortak Belgesi'nin bir bölümünde şöyle denilmektedir; "Araştırma ve Öğretim Özgürlüğü üniversite hayatının temel ilkesidir. Kamu otoriteleri ve üniversiteler, kendi teknikleri içerisinde, bu temel ilkeye saygı göstermek ve onu emniyete almak zorundadırlar." Bu konuda duyulması gereken çağdaş sorumluluk, uluslararası bir belgeye sadık kalınarak özetlenmiştir. Yorumu size bırakıyoruz.

Konumuz madencilik ve maden mühendisliği olduğuna göre, madencilüğün tarihinde şöyle bir gezinti yaparak işe başlayalım. Her çocuk, ilkokul sıralarında, insanlık tarihini taş, cıvalı taş, tunç gibi adını madencilikten alan devirlerle öğrenir. Yani madencilik tarihi insanlığın tarihi ile başlatılabilir. Mazisi bu kadar derin olan ve insanlığın gelişimine katkısı apaçık bilinen madencilik mesleğinin, ülkemizdeki eğitimi ile geleceğini ortaya koyabilmek için, öncelikle madencilüğümüzün geçmişini ve bugün içinde düşürüldüğü durumu açıklamakta yarar vardır.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte, madencilik alanındaki teknik eleman eksikliği hissedilmiş ve 1924 yılında Zonguldak'ta Yüksek Maden ve Sanayi Mühendis Mektebi açılmıştır. Ancak 1931 yılında bu okul kapatılmıştır. 1930-1950 arasında ülkemizdeki madencilik yatırımlarına çok büyük önem verilmiş ve bu dönemde madencilik yatırımlarının genel yatırımlar içindeki payı %40'lara kadar çıkmıştır. Aynı dönemde ETİ-BANK ve MTA kurulmuş (1935) ve Zonguldak Taşkömürü Havzası yüzyıllık dağınıklığından kurtararak millileştirilmiştir. MTA tarafından yürütülen arama, rezerv tesbiti ve teknoloji geliştirme çalışmaları, 50'lerden sonra maden mühendisi ihtiyacını ön plana çıkarmış ve 1953'de İ.T.Ü. Maden Fakültesi, 1960'da O.D.T.Ü.'nin, 1968'de H.Ü.'nin, 1973'de D.E.Ü.'nin maden bölümleri açılmıştır. 1975'de H.Ü. (Zonguldak) ve 1976'da A.Ü.'nin maden bölümleri açılırken altyapı eksiklikleri uzun-süre tartışılmıştır.

80'li yıllara gelindiğinde, madencilik yatırımlarının genel yatırımlar içindeki payı % 3'lere kadar düşmüştür. 1980 yılında 6 olan maden mühendisliği eğitimi veren bölüm sayısı, 1980-1991 arasında hızlı bir artış göstererek 14'e yükselmiştir. Aynı dönemde, sektörümüze yapılan yatırımlar ise hızla azaltılmış ve günümüzde artık durma noktasına gelmiştir. Bu çelişkiyi anlamak mümkün değildir. Bir sektörün durumunu doğru tahlil edebilmemiz için eğitim ve istihdam politikalarının ne denli sağlıklı olduğuna bakmak gerekir.

Bugün Odamız'a kayıtlı olan ve iş bekleyen yaklaşık 500 meslektaşımız var; bir o kadarı da maden mühendisliği yapmıyor ve başka alanlarda hayatını kazanmaya çalışıyor. Yani sektörümüzde % 20 işsizlik

Å **Araştırma ve Öğretim özgürlüğü üniversite hayatının temel ilkesidir. Kamu otoriteleri ve üniversiteler, kendi teknikleri içerisinde, bu temel ilkeye saygı göstermek ve onu emniyete almak zorundadırlar."**

var. 1992-1993 öğretim döneminde 14 Maden Mühendisliği Bölümü'ne toplam 647 öğrenci alınacak; bu rakam, mevcut toplam üye sayımız olan 5000'in yaklaşık %12'sidir. istihdam açısından bu değerlendirmeleri yaptıktan sonra, bir de yeni açılan bölümlerin altyapılarına bakalım.

Yeni açılan bölümlerin hiçbir altyapısı yoktur ve bunların açılışı çoğunlukla o üniversitedeki Jeoloji bölümlerinin yoğun gayretleri ile gerçekleşmektedir. Bu durum mantığa ve bilime terstir. Selçuk Üniversitesi'nin maden bölümüne 50 öğrenci alınacaktır; ama, Konya'da maden mühendisliği eğitimi verecek kadronun izleri dahi yoktur. Yalnızca bölüm başkanı, jeoloji mühendisliği diplomasıyla bu işi programlayacaktır. Bu gidişe dur eleminin zamanı gelmiş ve geçmektedir. Artık, sesimizi yükseltmemiz gerekir. Çünkü hiçbir jeoloji mühendisi, maden mühendisi değildir ve jeoloji mühendisliği de maden mühendisliği değildir.

Ülkemizde, özellikle teknik alanda eğitim veren yüksek okullar, altyapı ve istihdam olanakları araştırılmadan akıl almaz bir hızla açılmaktadır.

Bir diğer yandan, köklü eğitim kurumlarımızda gözlenen önemli bir eksiklik de, akademik kariyer sahibi olmadıkları halde, madencilüğün pratiği içinde yıllarca uğrularak zengin meslekî deneyim sahibi olmuş "öğretim görevlisi" sayısının hızla azalmasıdır.

Bugün maden mühendisi sayısı 5000'i aşmıştır; yani, YÖK'le birlikte maden mühendisi sayısı 3 kat artmıştır.

Özetlemeye çalıştığımız bu durum şu olumsuz etkileri meydana getirmiştir:

- Kontenjanların artırılmasıyla bölümlerde yığılma meydana gelmiş; bu durum derslerdeki, laboratuvarlardaki teorik bilgi verme ve pratik yapabilmek olanaklarını olumsuz yönde etkilemiş, öğretim üyesi - öğrenci ilişkilerinin zayıflamasına neden olmuş ve doğal olarak da eğitimin kalitesini düşürmüştür.

- Yeni açılan bölümlerin araç, gereç, laboratuvar, v.s. olanaklardan yoksun olarak açılmasına, bir de öğretim üyesi eksikliği eklenince, öğrenciye yeterli eğitim verilmemekte ve iyi yetişmemiş meslektaşlarımız mezun olmaktadır.

SONUÇ OLARAK ŞUNLARI SÖYLEYEBİLİRİZ:

- Eğitimin bir politikası olmalıdır. İyi yetişmiş insan gücü en önemli kaynaktır. "Olsun da nasıl olursa ol-

**...Maden Mühendisleri Odası,
Üniversiteler, kamu ve özel sektör
temsilcileri ile sektörümüzdeki
örgütlenmelerin bir araya gelerek,
maden mühendisliği eğitiminin,
içeriğinden planlanmasına ve
önetimine kadar her türlü sorununun
artışacağı bir EĞİTİM KURULTAYI'nın
toplantısını öneriyoruz.***

sun" anlayışıyla politik hesaplara dayanarak üniversite ve bölüm açmak, diplomalı işsizler yaratmaktadır. Bugünkü koalisyon hükümeti, bu olumsuz tabloyu ortadan kaldırmak için ciddi çözümler aramak yerine, adeta yangına körükle gitmekte ve koalisyon krizine yol açan YÖK'ün uygulamalarına göz yummaktadır.

- Önce, üniversitelerin yapısı gözden geçirilmeli; akademik, malî ve yönetsel özerklik sağlanmalı ve siyasî iktidarların müdahalesi ortadank kaldırılmalıdır.

- Hiçbir altyapısı ve eğitim kadrosu olmayan bölümler kapatılmalı ve yeni bölümler kesinlikle açılmamalıdır. Mezun vermemiş yeni bölümler kapatılırken, buralarda okuyan öğrenciler, belirlenecek bir yöntemle diğer bölümlere dağıtılmalıdır. Ayrıca, kamu ve özel sektörde çalışan meslektaşlarımıza da meslek içi eğitim olanakları hazırlanmalıdır.

- Maden mühendislerinin çalışma olanakları yeniden gözden geçirilmeli ve üniversitelerimiz ders programlarını oluştururken sektörün durumunu göz önünde bulundurulmalıdır.

- Mühendislik eğitiminde önemli bir yeri olan stajın amacına ulaşabilmesi için, yeni bir yasa hazırlanmalı ve 25 yıldır yürürlükte olan komik staj mevzuatı günün koşullarına uyarlanarak, 50.-TL'nin tedavülünden kalktığı bir dönemde stajyere ödenen 30.-TL. yevmiye asgari ücret düzeyine çıkartılıp her türlü mühendislik eğitiminin onuru bu utançtan kurtarılmalıdır.

- Sorunların çözümü için, her kademedeki meslektaşımıza önemli görevler düşmektedir. Herkes üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir.

- Son olarak Maden Mühendisleri Odası, Üniversiteler, kamu ve özel sektör temsilcileri ile sektörümüzdeki örgütlenmelerin bir araya gelerek, maden mühendisliği eğitiminin, içeriğinden planlanmasına ve yönetimine kadar her türlü sorununu tartışacağı bir Eğitim Kurultayı'nın toplanmasını öneriyoruz.

Saygılarımızla.

YÖNETİM KURULU

İTÜ Maden Fakültesi Yıl Sonu Etkinlikleri

İTÜ Maden Fakültesi her yıl eğitim-öğretim dönemi sonunda artık gelenekselleşmiş bir dizi etkinlikler düzenlemektedir. Bu etkinlikler bu yıl 26-27 Haziran tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

İlk olarak 26 Haziran Cuma günü saat 14.00'de, "Mezunlarımızdan Beklenenler" adlı çok iştirakli bir panel yapılmış ve buraya konuşmacı olarak aşağıdaki panelistler katılmıştır.

Panel Yöneticisi: Prof. Dr. Kazım ERGİN

Panelistler:

ETİBANK: I.BOZAN (Gn. Md. Yrd.)

TKİ : D.Kaya ACAR (Eğt. ve İş. Güv. Daire Bşk.)

TTK : Ç.ONUR (Gn. Md. Yrd.) (Katılmadı)

TDÇİ : G.AYTUĞ (Hammadde ve Proje Daire Bşk.)

MTA : G.ÖNALAN (Gn. Md. Yrd.) (Katılmadı)

TPAO : Y.ALTAN (İnceleme Geliştirme Kurul Üyesi)

Özel Sektör : M.TURHAN (Türk Maden Genel Müdürü)

Maden Müh. Odası : A.KUTLUATA (Oda Başkanı)

Jeoloji Müh. Odası : H.TÜMER (Oda 2. Bşk.)

Jeofizik Müh. Odası : Dr. O.GÜ. NDOĞDU (İst. Şb. Bşk.)

Petrol Müh. Odası : N. PAMİR (Oda Bşk.)

Maden Fakültesi : Prof. Dr. C.BİRÖN

Büyük bir ilgi ile karşılanan toplantıda yapılan konuşmalarda genelde maden, jeoloji, jeofizik ve petrol mühendisliği sektörlerindeki durgunluk dile getirilmiş, son zamanlarda bu dallarda değişik üniversitelerde yeteri kadar öğretim elemanı olmadan yeni Maden Mühendisliği Bölümleri açılması eleştirilmiş ve öğrencilerin daha verimli lisan ve bilgisayar öğrenim gereksinimleri üzerinde önemle durulmuştur.

Aynı akşam yapılan "Maden Fakültesi Gece-sinden sonra ertesi gün Belgrad ormanlarında bir piknik tertip edilmiştir. Şimdiye kadarkilere nispetle çok daha büyük bir ilgiyle karşılanan bu pikniğe 350 civarında kişi katılmıştır.

ÖĞRENCİ KOMİSYONU KURULDU

Odamız bünyesinde bir öğrenci komisyonu kuruldu. 29 Haziran 1992 günü Odamız Yönetim Kurulu üyesi Ümit Yaşar ÖNDER'in başkanlığında yapılan toplantıda Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünden yaklaşık 100 öğrenci katıldı. Uzun ve hararetli tartışmalardan sonra 7 kişilik bir komisyon seçildi. Komisyon, 3 ODTÜ, 3 HÜ ve Oda temsilcisinden oluşturuldu. Komisyonun hedefleri arasında mesleği, tanıtmak, Ankara dışındaki bölümlerle ilişkiler kurmak, sosyal, mesleki ve kültürel etkinliklerde bulunmak, öğrencilere yönelik bir bülten çıkarmak, ilgili örgütlerle ilişkiye geçerek birlikte çalışmalar yapmak, öğrenci sorunlarının özgürce tartışılacağı platformlar yaratmak yer alıyor.

Çalışmalarına başlayan komisyona başarılar dileriz.

Memurların sendikası üzerine birçok yazının yazıldığı bu dönemde, konuyu doğuştan gelişmesine ve aldığı son şekline kadar değerlendirmekte yarar var. Bu açıdan, kesintisiz demokrasi ile yönetilen ülkelerin sendikal faaliyette katettiği mesafeyi gözden geçirek Türkiye memur kitlelerinin sorununa indirgeme yapılabilir.

Bilindiği gibi, dünya üzerinde sendikal faaliyet sanayi devriminin ve teknolojik atılımların batı ülkelerinde hayata geçirildiği yıllarda, sermayeye karşı çalışanların (ki ilk zamanlar büyük oranda işçi kitesidir) ekonomik ve siyasal haklarını savunmak için başlatılmıştır. Bilim ve teknolojinin makinalaşmayı sağladığı dönemler yaklaştıkça, sermayeye karşı, sermayenin yarattığı artı değerden yeterli payı alamayanların sayısı gittikçe artmıştır. Bunun sonucu olarak, çok ileri ülkelerde makina başında çalışan işçilerle (mavi yakalılar), makinanın üretim hedefine nasıl erişeceği yönlendirmesini yapan diğer yönetici kademesindeki elemanların (beyaz yakalılar) ortak ekonomik ve siyasal sorunları ortaya çıkmıştır. Bu sorunların aşılabilmesi amacıyla, ilk etapta var olan işçi sendikalarının yanında, işçileri yönlendiren elemanların sendikaları ku-

rulmuştur. Bazı ülkelerde daha da ileri gidilerek belli bir iş kolunda sermayeye karşı tüm çalışanlar sendikaları kurulmuştur. Böylece bu ülkelerde, sermayenin yarattığı artı değerden yeterli payı alamayan kitleler, büyük güç oluşturarak hak arayabilmektedir (son Almanya örneğinde yaşandığı gibi). Sanayi devrimini ve teknolojik atılımlarını yapmış olan ülkelerde, sendikal faaliyet bu gücüne 50 - 60 yıla yakın bir sürede erişebilmiştir.

NASIL BİR SENDİKA?

Ali AYDIN / Maden Mühendisi

Bu gelişmeleri göz önünde bulundurarak Türkiye bazında memurların veya diğer sendikasız kitlelerin sendikalaşmhası değerlendirmesini yapabiliriz, ilk anda, bu 50-60 yıllık bir evrim süreci insanları çok karamsar kılabilir. Ama, dünyada iletişimin çok ilerlediği bir dönemde, Türkiye çalışanları bu mesafeyi daha kısa sürede alma olanağına sahiptir. Çünkü, bu dönemde kadar bu konu aşılamamışsa, bilindiği gibi Türk demokrasisinin uğradığı kesintilerden dolaydır. Buna bir de, halkımızın yeterli eğitimi alamadığını eklemek gerekir. Bilindiği gibi, eğitilmiş kitleler bu konuları daha kolay, daha kısa zamanda ve daha zararsız bir şekilde aşabilmektedir. Bunun sayısız örnekleri dünya devletlerinde yaşanmıştır. Zarar yaratan faaliyetler de ülkemizde yaşanmıştır. (İş makinalarının stokların zarara uğratılması gibi.)

Maden Müh. Odası'nın yapmış olduğu bir çalışmada, memur sendikalaşması üzerine değişik alternatifler sunulmuştur. Bunlar arasında dar bir kitlenin sendikalaşmasını öngören seçenek de var geniş bir kitlenin topyekün sendikalaşmasını öngören seçenek de var. Diğer ülkeler göz önünde bulundurulacak olursa, ikinci seçenek hayata geçirilmelidir demek

gerekıyor. Yani bu durumda, bir iş kolunda çalışanlar sendikası adı altında kitlenin (mavi yakalılar + beyaz yakalılar) sendikalaşması gerekir.

Eğer, bu ikinci seçenek hayata geçirilmeyecekse, (örneğin, her iki grup bir araya alındığında, ekonomik ve sosyal haklarda toplu bir sınıflandırma yapılması olanaksız olacaksa veya çok uzun süreler alacaksa) mutlaka dar bir kitlenin sendikalaşması (örneğin, Maden Müh. Sendikası gibi) hayata geçirilmelidir. Yalnız, bu seçenek doğal olarak güçsüz olacağından, sendikaların konfederasyonlaşmasını da gündeme getirecektir. Bu da çok önemli bir olgudur. Çünkü, dar kitlenin sendikalaşması sadece sembolik bir sendikalaşmayı hayata geçirir.

Sonuç olarak, Memur kitleleri sermayeye karşı (ister özel, ister devlet sermayesi) mutlaka sendikalaşmalıdır denilebilir. Ancak, bu sendikalaşmanın sermaye karşısında yaptırıcı bir gücü mutlaka olmalıdır; yani sembolik olmamalıdır. Eğer kendi başına yaptırıcı olamayacaksa,, diğer sendikalarla birleşik kurulmalı veya bu mümkün değilse, kurulduktan sonra sendikaların konfederasyonlaşması hayata geçirilmelidir. Örgütlenmiş toplum sorunlarını daha kolay çözebilir. Ayrıca, bu şekilde sermayenin kontrol olanağı da doğacaktır. Aksi takdirde, sermaye boşa harcanmaya devam edecek ve gelecek nesiller bu sermayenin yaratacağı artı değerden bu gün olduğu gibi yeterli payı alamayacaktır.

MADENCİLİK YASASI VE MADENCİLİĞİMİZ ÜZERİNE

Mehmet KAYADELEN
Maden Mühendisi

(Geçen Sayıdan Devam)

GERÇEK / ÇAĞDAŞ MADENCİ ARAMASINDAN BELLİDİR...

Rasyonel madenciliğin ön koşulu bilimsel bir aramadır. Bu ön koşulu yerine getirmeyenlerin sahayı elinde tutmasına izin verilmemelidir. Bu mekanizmayı zamanı israf etmeden çalıştırmanın yolu, ilgili dairenin belirli aralıklarla faaliyetleri gerçekten denetlenmesinden geçmektedir. Yasada "beyan usulü" anlayışı geçerli olduğundan olsa gerek, şimdiki uygulamada, denetim yalnızca "Faaliyet Raporlarının verilip verilmemesi olarak görülmektedir. Yani Faaliyet Raporlarını verme yükümlülüğünü zamanında yerine getiren, denetlenmiş kabul edilmekte; bu raporlarda ne yazdığı, yazılanların doğru olup olmadığı hiç önemsenmemektedir. Burada kastedilen denetim, söz konusu saha için gerekebilecek sondaj, jeofizik, jeokimya, kimyasal analiz, harita, kesit vb. gibi çalışmalar sonucu üretilen somut verilere ve bunların irdelenmesine dayanan bir denetim biçimidir. Yapılacak denetlemelerde arama etkinliğini olması gerektiği gibi yürütmeyenlerin ruhsatı iptal edilmelidir. Üzerinde durulabilecek bir başka husus da arama etkinliği için Yasada öngörülen toplam 5 yıllık süredir. Yatağın çok büyük olduğu ve arama işleminin gerçekten 5 yılı aşabileceği durumlara da yasanın cevaz vermesini sağlamak gerekmez mi?

Arama, çeşitli disiplinlerin bir arada çalışmasını gerektiren entegre ve karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle arama etkinlikleri ile varılan sonucun ikna edici olabilmesi, bu disiplinlerin çalışmalarını yansıtan raporların "bütünü" ne bağımlı ol-

malıdır. Ardında bir dizi spekülasyon ve olumsuzlukları barındıran ve raporun geçerliliğini yalnızca rapora imzayı atacak kişi/kişilerin diplomasına indirgeyen halihazırdaki uygulamanın sağlıklı olduğu söylenebilir mi? Burada anlatılmak istenenlerin uzmanlığı küçümsemek, ya da kimi meslek mensuplarına saygısızlık olarak algılanmaması gerekir. Çünkü burada çerçevesi çizilmeye çalışılan bilimsel arama ve buna dayanarak hazırlanmak durumunda olan "Arama Raporları", "Ön İşletme" ya da "İşletme Projeleri" (doğru adıyla yapılabirlik raporları) yukarıda da değinildiği gibi, ancak çeşitli disiplinlerin bir arada yürütebileceği, bir kişinin tek başına yapamayacağı, yapmasının mümkün olmayacağı etkinliklerdir. Böylesi etkinlikleri, belirli özelliklere sahip şu ya da bu meslekten yetkin kişiler koordine edebilir, ancak tümünü tek kişinin imzasına indirgemek en azından olayı hafife almaktır. Mineral yatağının aranması bu anlayışa dayandığı sürece bugünkünden farklı bir madencilik düzeyi beklenmemelidir.

Aramayı olması gerektiği gibi yapmış kişiler, işletme ruhsatı alabilmeleri için, hazırlayacakları bir yapılabirlik raporu (fizibilite raporu) ile, mineral yatağının belirlenen koşullarda kârlı olarak işletilebileceğini, yani onun bir "maden" olduğunu ortaya koymalıdır. (Sırası gelmişken bir hususu daha belirtmeden geçmemek gerekir. Bilindiği gibi 3213 sayılı Maden Yasası ve ilgili Yönetmeliğinde aynı kavramı karşılamak amacıyla işletme projesi deyimini kullanılmaktadır. "İşletme projesi", kavram olarak, maden yatağının işletilmesine yönelik çeşitli seçeneklerden en iyisinin formüle edilmiş biçimidir. Burada kastedilen ise, maden yatağının nasıl işletileceğinin yanı sıra, pazar araştırması ve projenin çeşitli açılardan değerlendirilmesi gibi çok daha başka bilgile-

ri de içeren bir araştırmadır. Ve "işletme projesi"ne yönelik eleştiriler, yalnızca adı ile de sınırlı kalmakta; içeriğine yönelik eleştiriler başlı başına bir yazı konusunu oluşturmaktadır.) Aslında böylesi bir yapılabirlik raporuna, önce girişimcinin kendisinin gereksinmesi vardır. Ve bu raporla girişimci önce kendisini inandırmalı, daha sonra da ilgili daireyi inandırmaya çalışmalıdır. İlgili dairenin yapacağı ciddi inceleme sonunda ikna olması durumunda işletme izni verilmelidir.

İlgili dairenin inceleme sırasında izleyeceği süreç, kalkınma bankalarının proje değerlendirmede izlediği süreçten farklı olmamalı; proje, ekonomik, teknik, mali ve yönetsel açılardan değerlendirilerek yapılabirliği, yaşayabilirliği araştırılmalıdır. Bir başka anlatımla, yapılacak inceleme ile, üretilecek ürünün satılıp satılamayacağı, satılabilecek ise yılda ne kadar ve kaç satılabileceği, ürünün hangi yöntemler ile üretileceği, bunun için nasıl bir tesis gerektiği, bu tesisin kaç mal olacağı, gerekli finansmanın nereden ve hangi koşullarla sağlanacağı, ürünün kaç mal edileceği, elde edilecek kârın bu işi yapmak için yatırılan paraya değip değemeyeceği (bir başka anlatım ile söz konusu sahanın bir "maden işletmesi"ne dönüştürülüp dönüştürülemediği) gibi Yönetmelikteki "işletme projesi" formatında da öngörülen sorulara gerçekçi yanıtlar aranmalıdır.

Bu inceleme ile amaçlanan, bir formaliteyi yerine getirme, bir yasa savma değilse, buradaki bilgilerin doğruluğunun yanında, gerçekleştirilebildiklerinin de üzerinde durulmalıdır. Bu nedenle, ilgili dairenin incelemesi sırasında şunlar da atlanmaması gereken hatta üzerinde önemle durulması gereken

hususlardır: projenin finansmanının nasıl karşılanacağı, özkaynak olarak belirtilen kısmın firmaca karşılanabilip karşılanamayacağı, yabancı kaynakların nerelerden sağlanacağı, bunun en azından kuramsal olarak mümkün olup olmadığı, hangi koşullarda mümkün olabileceği, bunların projede dikkate alınıp alınmadığı, yapılabirlik raporunda öngörülen işletme (ve varsa zenginleştirme vb) projesinin rasyonel olup olmadığı ve bunun girişimci tarafından gerçekleştirilebilirlik gerçekleştirilemeyeceği, buna uygun teknik kadro ve yönetimin olup olmadığı. Bütün bu değerlendirmelerin olumlu sonuçlanması durumunda, yani mineral yatağının belirlenen koşullarda bir maden yatağı olduğu ve girişimcinin de mali ve yönetsel açılarından yeterli olduğu durumlarda, ruhsat verilmelidir.

Önerilen türden bir ayıklama yöntemi ile, madencilik yapamaya-caklar için başında elenmiş olacak, girişimciler işi ciddiye almaya özendirecek, sahaların atıl olarak bekletilmesi ya da ilkel yöntemlerle işletilmesi önenebilecektir.

Ülkede, çağdaş bir madencilik düzeninin kurulmasında, başlangıçta alınacak bu önlemler, yukarıda da değinildiği gibi, yeterli olamayacaktır. İşletmenin belirli aralıklarla yerinde ve belgeler üzerinde denetlenmesi de gerekecektir. İşletmenin ömrü boyunca yapılacak bu denetlemelerde gerek işletmecilik açısından ve gerekse de işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından bir olumsuzluk bulunması durumunda, işletme uyarılmalı, olumsuzluğun sürmesi durumunda da faaliyet durdurulmalıdır.

NE KADAR ÖRGÜT, O KADAR MADENCİLİK...

Yukarıda anlatılmaya çalışılan bu işleyişi, bu düzeni sağlamak elbette kolay olmayacaktır. Böylesi bir işleyişin olması gerektiğine yürekten inanılsa bile iki çok önemli darboğaz iyi niyetli çabaları zorlayacaktır. Bunlardan birincisi, anılan türde aramayı ve sonuçta da bir yapılabirlik araştırmasını yürütebilecek özel ya da kamu kuruluşlarının varlığı/yeterliliği. İkincisi, yukarıda

sözü edilen değerlendirmeleri yapacak, izin verip denetleyecek ve bugünkü Maden Dairesinin yerini alacak, ilgili örgüt.

Amaç kendimizi ya da birilerini kandırmak ya da parsayı toplama yarışını değilse, yukarıda kısaca değinilen bir gerçeği, bir kez daha vurgulamakta yarar vardır; bir mineral yatağının işletilebilmesine esas olacak bir arama ve onun sonucuna dayanan ve yukarıda çerçevesi çizilen bir yapılabirlik raporunun üstesinden tek başına bir kişinin gelebilmesi, mesleği ne olursa olsun, kimenin harcı değildir. Dolayısıyla, bir mineral yatağının bir maden yatağı olduğunu onaylama/belirtme yetkisi de hiç bir meslek grubunun tekeline verilemez. Çünkü arama etkinliğinin bütünü entegre, karmaşık ve dinamik bir iterasyon sürecidir. Bu süreçte maden, jeoloji, jeofizik, harita, kimya,, metalürji ve hatta zaman zaman makine, elektrik, inşaat mühendisleri ile mali analist ve ekonomistler yer alabilecek ve çeşitli araç, gereç ve donatım kullanılabilir. Halihazırda böylesi olanaklara sahip, yani aramayı olması gerektiği gibi yapıp, sonuçta bir yapılabirlik raporu üretebilecek tek potansiyel kuruluş — bir hayli erozyona uğramış olmasına karşın — MTA'dır. Ancak bundan, MTA'nın yetersiz kalması durumunda, ya da kimi tercihler nedeniyle, başka seçeneklerin yaratılmayacağı anlamı çıkarılmamalıdır. İlk zamanlarda kimi kaçınılmaz sıkıntılar yaşanacak olsa da bu, önünde sonunda, asıl olarak sermaye ve nitelikli elemana dayanan bir örgütlenmedir. Dolayısıyla sözü edilen iki darboğazdan birincisinin, MTA'nın rehabilite edilmesi ve gerekiyorsa benzeri özel organizasyonların oluşturulması ile, rahatlıkla aşılabileceği söylenebilir. Yeter ki talep olsun.

Kamu adına görev yapacak örgüt işin daha önemli, daha zor ve belirleyici kısmını oluşturuyor. Bu örgütün, ruhsat verme sürecindeki değerlendirmeleri yapabilecek, faaliyetleri denetleyebilecek, madencileri yönlendirebilecek, hükümetlere danışmanlık yapabilecek, plan, program ve politikaların belirlenmesinde aktif rol alabilecek bir yapısı

ve işlevi olmalıdır. Taşra örgütlenmesine de sahip olması gereken bu birimin vereceği ruhsat; teşvik, kredi ve kimi yerlerden (Orman ve Sağlık Bakanlığı, Çevre Müsteşarlığı gibi) izin alma işlemlerinde referans olabilmelidir. Bu örgütün bağımsız, siyasal baskılardan arındırılmış, nitelikli elemanlarla donatılmış olması, üstlendiği görevleri yerine getirebilmesinin olmazsa olmaz koşullarıdır. Böylesine yetkileri olan bir örgütte, öznel değerlendirme ve uygulamaları önlemenin mekanizmaları da mutlaka, kurulmalıdır.

Bugünkü Maden Dairesi'nin yerini alması gereken örgütün önemi hep bilinir ve dile getirilir; ancak, bir türlü düzelme olmaz. Örneğin, son yazısında (9 Mayıs 1992, Cumhuriyet) bir şeylerin değişebileceğine olan inancını yitirmiş görünen Sayın Kadri Yersel, örnek bir duyarlılıkla bu konuyu yıllardır işlemektedir. Sayın Yersel, 21 yıl önce yine Odamiz yayını olarak yayımlanan "Türk Madenciliğinin Sorunları" adlı kitabının bir bölümünde bu konuda bugün de geçerli olan şu değerlendirmeyi yapıyordu:

"Yok denmesinde hiç bir sakınca bulanmadığı halde var sanılması sakıncalı olan bu derece cılız bir teknik örgütten mineral maddeler üzerinde ulusumuza akıl hakimiyeti kazandırmasını, refah yolunu açmasını, Devlete beyin hizmeti görmesini, madenciliğimizin gelişmesine önderlik etmesini beklemek elbette mümkün değildir.

Bu husus, 1954'den bu yana kanunlarda, kalkınma plan ve programlarında hükme bağlanıp dile getirilerek açıklığa kavuşturulduğu halde, örgütün güçlendirilmesinde bugüne kadar hiç bir ciddi tedbirle teşebbüs olunmamıştır.

Örgütün bugünkü halini, denetim sorumluluğunu bile yerine getiremeyecek ölçülere varmış bir acz'le nitelemekte mübalağa yoktur. Süslü, püslü söyleşme ve şartlaşmalarla verilen izinlere uygun bir işletmenin kurulup kurulmadığını bile bu örgüt bilemez". (Yeni Yasa konusunda görüş ver-

mek durumunda olan herkesin, Sayın Yersel'in bu yazıda adı geçen iki kitabını okumalarında ölçülemez yarar vardır.)

Ne kadar ilginç: bir kamu örgütü, "değişen dünya" edebiyatı ve çağ atlama nutukları arasında, 30 yıldır— adresi dışında — hiç değişmeden durabiliyor. "Doğada değişmeyen tek şey, değişimin kendisidir" sözleri ile ifade edilen doğa yasasını yalanlayan dünyadaki tek örnek, olsa olsa Maden Dairesidir, herhalde.

Madenciliğimizin değişebilmesinin ilk koşulu, Maden Dairesi'nin değişmesidir.

BİRAZCIK DA TEŞVİK...

Yukarıda tanımlanmaya çalışılan bu önlemlerle elbette madenciliğimizin tüm sorunları çözülemeyecek, madenciliğimiz ivme kazanamayacaktır. Hatta bu önlemlerin sonucunda belki — en azından geçiş döneminde — madenciliğimiz küçülebilecektir de. O nedenle yapılacak değişikliklerin bütünlükleri olarak, kimi olumsuzlukları giderici önlemlerin de mutlaka alınması gerekecektir. Madenciliğimizin geliştirilebilmesi, sektörün büyüebilmesi için, bunun, ekonominin diğer sektörleri ile çekicilik açısından rekabet edebilir duruma, riskine denk düşen bir kârlılık düzeyine getirilmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi teşvik politikalarında çeşitli enstrümanlardan yararlanılabilmektedir. Ve bunlardan aklı ilk geleni de mali politikalarıdır. Halen Kalkınmada Birinci Derecede Öncelikli Yörelerdeki yatırımlara sağlanan teşviklerden madencilik yatırımları da yararlanabildiğine göre, bu konuda yapılabilecek fazla bir şey olmadığı öne sürülebilir. Fakat yine de vardır. Örneğin, Madencilik Fonu kamuru madencilerin sırtından alınabilir. Örneğin, tükenme payı (depletion allowance) uygulaması ile vergi matrahı azaltılabilir.

Fakat asıl teşvik, başka konularda getirilecek kolaylıklarda olacaktır. Bunların başında aramanın alt yapısını oluşturmak ve arama yatırımlarının bir kısmını— geçici

bir süre için de olsa— madencinin sırtından almak. Yani Türkiye'nin mineral varlığının ortaya çıkarılmasında Devlet — tabii ki MTA aracılığı ile — daha aktif rol almalıdır. Bunun için MTA önce 1:25.000'lik paftaları sağlıklı biçimde tamamlamalı, kendi adına ya da kişiler adına etkin aramalar yapmalıdır. (Bu arada, 1:25.000 ölçekli haritaların halen yasak olabilmemesinin nedenini anlamının gerçekten mümkün olmadığını belirtmek gerekir.) Devlet bir anlamda madencilik sektörüne "soft loan" türünde çok uzun vadeli ve uygun koşullu kredi açmalıdır. Tıpkı turizme yaptığı gibi, tıpkı ihracata yaptığı gibi.

Özellikle küçük ölçekli madencilerin teknik bilgi ve yol göstericilik gereksinmelerinin karşılanabilmesi, bunların yöreklendirilmesi, madenciliği yalnızca büyük sermayenin yapabileceği bir iş kolu olmaktan kurtaracak, küçük ve uca yerlerdeki sahaların atıl durmamasını sağlayabilecek, madencilğe ivme kazandırabilecek. Bu işlev gerek MTA ve gerekse de bugünkü Maden Dairesinin yerini alabilecek örgüt bünyesinde yerine getirilebilir.

Madenciliğin teşvik edilmesindeki önemli enstrümanlardan biri de, madencilik yatırım projelerine orta ve uzun vadeli uygun faizli finansman sağlanabilmesidir. Cumhuriyetin kuruluşundan beri var olduğu yadsınamayan ve bu nedenle çeşitli biçimlerde çözülmeye çalışılan bu sorun, ne yazık ki hala varlığını sürdürebilmektedir. Son icadımız olan ve bu biçimiyle madencilerin yardımlaşma sandığı görüntüsünü veren Madencilik Fonunun da yetersiz kaldığı, hatta madencilik için açık bir engel olduğu, üzerinde birleşilen bir yargıdır. Madencilik Fonu, bu sorunun çözümünde yararlı bir araç haline getirilebilir; ancak, Fonun beslenmesi yalnızca sektöre bağımlı kalmamalı; dışarıdan da kaynak aktarabilmelidir. Bu arada, Devlet Hakkının şu ya da bu biçimde gerçekten alınması ve bunun Fona aktarılması önerilebilir. Yani Devlet, madencilikten aldığı dolaysız bir biçimde yeniden madencilğe aktarmalıdır. Bir başka öneri, Etibank ya da başka finansman kuruluşları ara-

çılığıyla uluslararası finans kuruluşları (dünya Bankası gibi) fonlarının madencilğe aktarılması yollarının bulunabilmesi olabilir.

Madenciliğin geliştirilmesinin, teşvik edilmesinin tüm yolları elbette bunlar değildir. Örneğin ülkenin alt yapısının iyileştirilmesi, ulaşım ve enerji ağının yaygınlaşması, sanayi coğrafi dağılımının sağlanması madenciliği dolaylı etkileyecek etmenlerdir. Örneğin toplumun, madencilğe ilişkin konularda, okul müfredatları ya da TRT aracılığıyla bilgilendirilmesinin, madencilğe yapacağı olumlu katkıları da küçümsememek gerekir.

Devletin, yenilebilir doğal kaynaklardan olan ormanlarımıza gösterdiği duyarlılığın, üretken olmayan sektörlerden olan turizme gösterdiği ilginin ya da çoğu sektöre sağladığı desteğin birazını, tükenebilir doğal kaynaklardan olan madenlerimize ve üretken özelliği olan madenciliğimize de göstermesini istemek yanlış olmayacaktır.

VE... SONUÇ

Anayasa dahil bir çok yasanın değiştirilmek istendiği şu günlerde, madencilerin anayasası niteliğindeki 3213 sayılı Maden Yasası da tartışılmaktadır. Ve görünen o ki, bu Yasa da değiştirilecektir. Çok sık karşılaşılmayan bu fırsattan madencilerin yararlanması gerekir. Ancak bu fırsat yalnızca, Maden Yasasının uygulanmasında ortaya çıkan ihtilafların en aza indirilmesi, ya da kimi işlemlerin kolaylaştırılması sınırlandırılıp heba edilmemelidir. Bu fırsat madencilğe çekidüzen vermenin, madenciliği ayağa kaldırmanın bir aracı olarak kullanılmalıdır.

Madencilğe çekidüzen verebilmek için, herşeyden önce oyunun kurallarına göre oynanması gerekir. Oyunun adı da madencilik; sanayinin bir alt sektörü, bir sanayi dalı; defincilik değil, şans talih sektörünün alt sektörü değil, kumarın bir türü değil. Madencilik, aramadan işletmeye, zenginleştirmeye değin çeşitli bilimlerin uygulanabildiği bir alandır. Bizatihi kendisi bir bilimdir; bilimsel yöntemleri gerektirir. Madenciliğin öznesi, kamusal varlıklar olan madenler olduğu için, bu gereklilik,

zorunluluğa dönüşür. Bilimsel yöntemlerin uygulanabilmesi için, üretim öncesi dönemde (arama ve geliştirme-tesis dönemlerinde) önemli parasal harcamalar kaçınılmazdır. Tüm bu özellikleri nedeniyle de madencilik, harc-ı alem bir iş kolu olmaktan çıkmaktadır.

Dolayısıyla, bugüne değin mineral kaynaklarından yeterince yararlanamayan ülkemiz, atıl duran bu önemli potansiyelini harekete geçirebilmesi için, madenciliğin gerektirdiği niteliklere sahip olmayanların bu sektörde cirit atmasını engellemeli; yapabilecekleri desteklemeli ve bunların faaliyetlerini her aşamada ya-

kından denetlemelidir. Bu ise, ancak ve ancak, bu işlevleri yerine getirebilecek bir örgüt ile mümkündür. Gerekliliği hiç bir zaman yansımayan ve bu nedenle maden yasaları ile "6 ay içinde kurulması" öngörülen, ancak bir türlü kurulamayan bu örgüt, bu kez de savsaklanacaksa; koşul olarak öne sürdüğü raporlarda yazılanları anlamayan, değerlendirilemeyen bir örgüt varlığını sürdürecektir, Yasa değişecek de ne olacak?

Unutmamak gerekir ki madencilik, tüm ülkelerde kamu öncülüğünde gelişmiştir. Bu, önemli maden potansiyeline sahip ve bunun ihracına dayalı ekonomiler için de, ma-

denciliğin gelişmiş bir sanayi ile organik bağ kurabildiği ekonomiler için de geçerlidir. Ve yine unutmamak gerekir ki, küçümsenmeyecek bir maden potansiyeline sahip olmamıza karşın bizde madenciliğin geri kalmasının nedeni de, kamu yönetiminin madenciliği, özellikle son 10-15 yıldır, kendi haline bırakmış olmasıdır. Peki, kamu yönetimi bu alışkanlığını birdenbire değiştirip madenciliğe "koltuk çıkar" mı? Yanıtı, yine Sayın Başbakanın bir başka sözü ile, TMMOB'nin son Genel Kurulunda yaptığı konuşmadaki bir sözü ile vermek, yazının "giriş"ine uygun bir "son" olacaktır: "Mücadele gücünüz ne kadarsa, hayat hakkınız da o kadar olacaktır."

Politika Üretimi Dar Bir Çevrenin Elinde Kalmamalı MEMURLAR DA SİYASİ PARTİLERE ÜYE OLABİLMELİ

Hakan Muhterem KOSE /Maden Yük. Mühendisi •••

Ülkemizin her alanda yeni çözümlere, yeni projelere ihtiyaç vardır. Toplumun sorunlarına, beklentilerine cevap verecek politikaların üretilmesinde, siyasi partilerimize çok önemli görevler düşmektedir. Siyasi partilerimizin bu görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için, toplumun her kesiminden bilgili, deneyimli ve hoşgörülü insanlara politika zemininde şiddetle ihtiyaç vardır.

İÇİMLER SÖZ SAHİBİ

Bugün kahvelerde sabahdan aksama kadar oyun oynayarak vakit geçirenler bir siyasi partiye üye olup, gerektiğinde delege, gerektiğinde o siyasi partinin yetkili kurullarında yer alarak politika üretiminde söz sahibi olabilmektedirler.

Belediye başkanlığı, milletvekilliği aday adaylarının ve parti yönetiminin belirlenmesinde bu yapı belirleyici olmaktadır. Özellikle parti teşkilatlarında söz sahibi olanlar, delege seçimlerinde dizginleri elinde tutabilmek için bu tür bir parti tabanı oluşumunu adeta korumaya çalışmaktadırlar. Maalesef siyasi partilerimizde tabanlarında bu tür insanlar çoğunluktadır. Onun için ülkemizde politik tartışmalar içerik ve hoşgörüden uzak adeta bir horoz döğüşü şeklinde cereyan etmektedir.

Siyasi partilerimizin politika zeminlerini bir kısır yapıdan kurtarmaları şarttır. Bu zemin, kamu görevlisi olarak çalışan ve sayılan milyonlar bulan bilim adamlarımız, üniversite öğrencileri, mühendisler, doktorlar, avukatlar, öğretmenler, memurlar ile zenginleştirilmelidir. Delege seçimleri, milletvekili adayları seçimleri böylesi zengin deneyimli ve toplumun bütününe kapsayan bir elemenden geçirilirse, hem siyasi partilerimiz hem de parlamentomuzu daha saygın bir yapıya kavuşturur.

PARTİLERE GÖREV

Ülkemizde politika üretiminin ne yazık ki dar bir çevre-

nin elinde kaldığını görüyoruz. Kamuda çalışanların siyasi partilere üye olmasının yasaklanması ülkemizin geleceği ile ilgili politik görüş üretiminin dışında bırakılmasına siyasi partilerimizin seyirci kalmaları, demokrasimiz adına büyük bir eksikliklerdir. Memurlar sendikal taleplerini gündeme getirirken, politika üretimine katılma haklarını gözardı etmemelidir.

DEMOKRASİ KATILIMLA OLUR

Bir toplumda yaşayan her vatandaşın toplumsal olaylarla ilgili olarak siyasal bir görüşünün olması doğaldır. Bu olay demokrasinin bir erdemidir. Demokrasilerde bunun aksine düşünmek yanlıştır.

Kamu kuruluşlarında çalışanların da toplumun diğer fertleri gibi, isterlerse **Anayasal güvence ile kurulan** ve kendi toplumsal görüşlerine uygun siyasi partilere üye olup, o partide toplumun refahı için politika üretimine katkı koymaları, delege seçilebilmelerinin topluma hiç bir zararı olmaz, aksine daha sağlıklı bir toplum ve demokrasi için bu hak zorunludur. Zira Türk Toplumunu demokrasiyi tüm kurum ve kurallarıyla işletebilecek kültür düzeyine sahip bir toplumdur. Bugün ülkemizde kamuda çalışan milyonlarca insanımız var. Bu insanlarımız kamu da çalıştıkları için, demokrasi adına, bu ülkede siyasi görüş üretimine katılmamakta ancak seçimden seçime önlerine konan sandıklarda yukarıda değinilen yapının belirlediği adaylar arasında siyasi tercihlerini belirtebilmektedirler.

SONUÇ

Ülkemizde politika üretimi dar bir çevrenin elinde kalmıştır. Kamuda çalışanlara isterlerse siyasi partilere üye olmalarını yasaklamaya son verecek siyasi bir reforma şiddetle ihtiyaç vardır. Gerçekleştirilecek bu reformla siyasi partilerimiz politika zemininde bir zenginliğe, kaliteye ve geniş bir üye tabanına kavuşacaklar ve politika üretimi sadece belirli bir kesimin tekeli olmaktan kurtarılmış olacaktır.

TMMOB'in 32. Olağan Genel Kurulu 21-24 Mayıs 1992 tarihleri arasında Ankara'da yapıldı. Genel Kurula çok sayıda delegenin yanı sıra Başbakan Süleyman Demirel, SHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, Bayındırlık Bakanı Onur Kumbaracıbaşı, Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden ve milletvekilleri katıldı.

TMMOB 32. Dönem Genel Kurulu'nun açılış konuşmasını yapan TMMOB Başkanı Teoman Alptürk, hükümetin vaatlerini yerine getirmesi gerektiğini belirterek "Mühendisler yıkmaktan değil imar etmekten yanadır. Bu da ancak barışla mümkün olur. İnsanlarımızın özverisi ve sabrı yanlış anlaşılmalı, karşılıksız bırakılmamalıdır" dedi. 12 Eylül rejimi ile gelen anti demokratik unsurların kaldırılmasını istediklerin ancak, bugüne kadar isteklerinin gerçekleşmediğini kaydeden Alptürk, teknik öğretmenlere mühendislik unvanı verilmesini eleştirerek "bu kararı okur okumaz aklıma yakında seçim var" düşüncesi geldi. Niye acaba, politik tavizler verilmesi gerektiğinde mühendislerin hak ve yetkileri akla gelir? Hem de ülkenin Başbakanı mühendisken" dedi.

Başbakan Demirel Genel Kurul'da yaptığı konuşmada "Yeni çağın toplumuna yakışan, çağın anayasasını,

çağın hukuk devletine yakışan milletin önüne koyuyoruz" dedi. Demirel, yaptığı konuşmada, Türkiye'nin oluşan yeni dünyanın standartlarına uyacağını vurgulayarak, bu standartların hukukun üstünlüğü, insan hakları, uzlaşma, barış, huzur, can güvenliği, işleyen adalet, iş olanağı ve refah olduğunu kaydederek:

"İnsan haklarından tümüyle yararlanmak gerekiyor. Ama bu hak verilmekle olmaz. Kullanmak da, sahip çıkmak da gereklidir, insanlar ne zaman haklarını ekmeğinin üzerinde tutarsa, o zaman büyük dünyaya ulaşmış olurlar. Şimdi 'Demirel isyana mı teşvik ediyor?' diyeceksiniz. Hayır mücadele hakkınız ne kadarsa hayat hakkınız da o kadar olacaktır. Bu hakkı ben dahil, herkese karşı kullanmaktan kesinlikle çekinmeyin" dedi.

Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısı Erdal İnönü de, hükümetin demokratikleşme yönündeki çalışmalarının sürdüğünü belirterek, ancak bunların tümüyle yaşama geçirilmesinin zaman aldığını vurguladı. İnönü, bunun nedenini de, "Aklınızdan geçen projenin hayata geçirilmesi için ne kadar zaman gerektiğini siz, teknik işlerle uğra-

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODAIARI BİRLİĞİ GENEL KURULU YAPILDI...

şanlar daha iyi bilirsiniz" diye açıkladı. İnönü, "bizi umutla beklemeye ve uyarmaya devam edin" diye konuştu.

Bayındırlık ve İskan Bakanı Onur Kumbaracıbaşı da, demokratikleşme yönünden en az siyasi partiler kadar sivil toplum örgütlerinin de önem taşıdığını vurguladı. Kumbaracıbaşı, kamuda çalışan teknik personelin ücretlerinin Başbakan'ın da onayıyla en kısa zamanda düzeltileceğini vurguladı.

Çevre Mühendisleri Odası ve Tekstil Mühendisleri Odası'nın da kuruluş kararının alındığı Genel Kurul'da son yapılan seçimler sonucu TMMOB Yönetim Kurulu, Yüksek Onur Kurulu ve Yüksek Denetleme Kurulu aşağıdaki gibi oluşmuştur.

YÖNETİM KURULU

Teoman ALPTÜRK	Elektrik M.O.
Mustafa GÜLENÇ	Fizik M.O.
Türkan ÇOBAN	Gemi M.O.
Cengiz KILIÇ	Gemi Mak. İş. M. O.
Namık GAZİOĞLU	Harita M.O.
H. Turgur KAÇAR	İç Mimarlar O.
Hasan DEMİREL	İnşaat M.O.
Süleyman BAL	Jeofizik M.O.
Hayrettin KADIOĞLU	Jeoloji M.O.
İhsan KARABABA	Kimya M.O.
M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden M.O.
Mustafa ERHAN	Makina M.O.
Kemal GÜNAYDIN	Metalürji M.O.
Belgin KURTULUŞ	Meteoroloji M.O.
Yavuz ÖNEN	Mimarlar O.
A. Kenan ÖZTAN	Orman M.O.
Coşkun ÖZBAY	Petrol M.O.
Gökhan MENTEŞ	Şehir Plan. M.M.O.
Atilla GÖKTÜRK	Ziraat M.O.

YÜKSEK ONUR KURULU

Kaya GÜVENÇ
Rüştü ÖZAL
Müjdat SAVRAN
Ömer KULELİ
Arif DELİKANLI

YÜKSEK DENETLEME KURULU

Yücel ÖZEL
Alaattin ANAHTARCI
Osman SARGIN

BURSA'DA KÖMÜR İTHALATINA HAKLI TEPKİ

Yerli kömürlerin Bursa'ya girişinin yasaklanması üzerine Odamız Bursa İl Temsilcisi Mesut Toraman, "Vatandaş ihtiyacını en ucuz nereden temin ederse, o kömürü kullanmanın bir yolunu mutlaka bulacaktır" dedi.

Yazılı açıklama yaparak hava kirliliği sorununa değinen Toraman, şehrimizdeki 1,5 Mt kömür ihtiyacının ithal kömürle karşılanamayacağını, bu nedenle Türkiye'de üretilen kaliteli kömürlerin Bursa'ya girişinin sağlanması gerektiğini söyledi. Soma, Tunçbilek, Orhanlı kömürlerinin yüksek kalorili olduğunu ve Bursa'da kullanılabileceğini bildiren Toraman şunları söyledi:

"Kükürt oranı 0,8 ısıl değeri 2 bin kCal olan bir kömür ile kükürt oranı 1,2, ısıl değeri 5 bin kCal olan diğer kömürü karşılaştıralım. Hemen belirtelim kükürt oranı % 0,8 ve 2000 kCal'lık kömürün Bursa'da serbest olacağı, diğerinin yasaklı olacağı düşünülebilir. Bu örnek Bursa'da geçmiş yıllarda uygulanan gerçek bir örnektir. Konuyu biraz daha açalım. Bir tüketici düşününüz. Mevcut yakma sistemine göre yanma randımanı çok düşük, kükürt oranı 0,008 ve AİD (Alt Isıl Değer) 2000 kCal olan bir kömür ile kış geçirmek için 5 t kömür alması gerekiyor ve hava kirliliğine neden olan 5000 x 0,08=40 kg kükürt yakıyor. Halbuki diğer kömürü almış olsaydı 2 t kömür ile kış geçirecekti ve 2000 x

0,012=24 kg kükürt yakacaktı. Şimdi düşünelim, 40 kg lık kükürt yakılırsa mı 25 kg lık kükürt yakılırsa mı daha az hava kirlenir? Kolayca söyleyebiliriz ki yanıcı kükürt oranı 1,2 ve AİD 5000 kCal olan kömür kü-

larında yaktığınızda çok farklı sonuçların çıkacağı, hatta aynı sistemlerde bilgili kazan yakıcılarının ve baca boyalarının sonucu nâsd etkilediği görülecektir. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı başta olmak

kürt oranı % 0,8 ve AİD değeri 2000 kCal olan kömürden daha az SO2 yönünden havayı kirletir. Burada şunu da belirtmek gerekir. Hangi cins kömürlerin hangi yakma sistemi ile yakılması gerektiği de en az kömürün kalitesi kadar önemlidir. Bursa ve inegöl ilçemizde en kalitesiz kömürleri akışkan yataklı kazanlarda yakan ve çevreyi kaliteli kömür yakan diğer tesislerden daha az kirleten sanayi kuruluşlarımız da gerekli inceleme ve baca gazı tahlilleri yapıldığında görülecek olan sonuca şaşırılacağı bilinmelidir. Aynı kömürü farklı soba ve kalorifer kazan-

üzere Maden Mühendisleri Odası'nın da temsil edildiği bir kurulun helen toplanması ve bu kurulda önümüzdeki yıllarda daha kaliteli hangi kömürlerin Bursa'ya nasıl ulaştırılıp dağıtımının sağlanması tartışılmaktadır. Bugüne kadar olduğu gibi kışın ortasında hava kirliliği görüldükten sonra yapılabilecek fazla bir şeyin olmadığını, hava kirliliğinin azaltmaya başladığı şu günlerde bu konunun konuşulması ve gereğinin yapılmasının daha uygun olacağını belirtmek isterim."

MADENCİLİK FONUNDAN AÇILACAK KREDİLERİN FAİZLERİ DÜŞÜRÜLDÜ...

ETK Bak. Madencilik Fonu Genel Sekreterliği'nin 22.4.1992/297 tarih/sayıyla yazısıyla, Maden Kanunu Yönetmeliği'nin yeni tadilatı uyarınca yapılan düzenlemelerin Odamızca duyurulması istendi. Anılan yazıyı üyelerimizin ve madencilerin dikkatine sunuyoruz.

Temel ilkeleri, madencilik sektöründe yaşanan rizikoları azaltmak, karşılaşılan belirsizlikleri aşgariye indirmek, sektörde arz, talep ve fiyat dengesini oluşturmak şeklinde tanımlanan ve bu amaçla tümüne yakın kısmı madencilik faaliyetlerinden toplanan kaynakları, madencilere; araştırma, geliştirme, proje, tesis, altyapı, istihsal ve ihracat finansman kredileri olarak kullandırmak üzere kurulan Madencilik Fon'unun yapısı ile ilgili olarak 12.3.1992

gün 21169 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelik değişikliği ve buna paralel olarak, Fon Yönetim Kurulu'nun 23.3.1992 gün 185 sayılı birleşiminde almış olduğu karar uyarınca, Fondan halen kullandırılmakta olan kredilere uygulanacak faiz oranları, ziraat kredilere uygulanan faiz oranları düzeyine indirilmiştir.

Bu itibarla; kredi türlerine göre uygulanacak faiz oranları, T.C. Merkez Bankası Kur Farkı Kapsamındaki Aylık Değişken Faiz Oranının, Maden Araştırma Geliştirme kredisi için 0.64, Tesis Tevsi ve Yenileştirme kredisi için 0.73, İşletme kredisi için 0.78, ihracat kredileri için 0.68 ve Stok kredileri için 0.82 katsayıları ile çarpımları sonucuna göre belirlenmektedir.

MERHUM MESLEKDAŞIMIZ B.FARUK ESİCİ'NİN VARİŞLERİ BORMER A.Ş. ALEYHİNE TAZMİNAT DAVASI AÇTI

Borusan Mermer ve Granit San. A.Ş.'nce Aksaray İli'nin Ortaköy ilçesi'ne bağlı Gökkaya Köyü'nün Boztepe Mevkii'nde açılan granit ocağında çalışmaktayken, "kabuk" tabir edilen alttere örtü zonunun temizlenmesi amacıyla açılan lâğım deliklerinin doldurulması, sıkılanması ve devre kontrolü işlemleriyle bizzat uğraşan üyemiz Faruk Esici, muhtemelen elinde taşıdığı ya da yere çömeldiği esnada dizinin dibine koyduğu bir naylon torba içinde bulunan dinamitlerin beklenmedik infilâkı nedeniyle uğradığı feci bir kaza sonucunda, 9 Mayıs 1992 tarihinde aramızdan ayrılmıştı. Olayın duyulmasının ardından, TMMOB YK Üyesi Tayfun Özuslu, anılan ocağa giderek sahanın fenni nezaretini üstlenen meslekdaşımız Ömer Işık ile birlikte, kaza mahallinde incelemelerde bulundu ve görgü tanıklarının ifadelerine başvurarak olayın cereyan tarzıyla ilgili bilgi topladı.

Ortaköy C. Savcılığı'nca başlatılan hazırlık soruşturmasının tamamlanması için görevlendirilen teknik bilirkişi İnş. Müh. Erden Kuzu, 28.5.1992 tarihinde düzenlediği raporun sonucunda: "...Olayda herhangi bir kimsenin kastı ve kusuru olmadığı gibi ölen şahsın da herhangi bir kusuru yoktur. Olay hassas bir kapsülden kaynaklanan İŞ KAZASIDIR..." kanaatine vardı. Bu rapordan sonra, Ortaköy C.Savcılığı'nda "soruşturmanın devamına mahal kalmadığı..." doğrultusunda kanaat hasıl olması bekleniyor ve artık kamu davası açılmayacağı tahmin ediliyor. Meslekdaşımızın feci ölümüyle sonuçlanan kazanın ceza hukuku yönünden durumu bu merkezde; ancak, varislerince BORMER A.Ş. aleyhine açılmış olan tazminat davasının prosedürü yürüyor.

Kaza mahallinde ve ayrıca hazırlık soruşturmasının dosya münderecatı üzerinde Odamız'ın uzmanlarınca yürütülen incelemeler sonucunda: "Olay anında sırtında bir kazak ve ayaklarında da tabanı lastik ayakkabılar bulunan müteveffa meslekdaşımızın bedeninde biriken statik elektrik yükünün ani deşarjının veya elinde taşıdığı ölçü cihazındaki direnç kolunun aniden devre dışı kalması nedeniyle meydana gelen kısa devrenin yol açtığı kaçak akımın veya hut - çok zayıf bir ihtimal de olsa-"olay tarihinde aşırı ölçüde elektrikli olduğu ifade edilen atmosferdeki statik yükün endükleyebileceği elektromanyetik alanın etkisiyle dinamitlerin détone olabileceği..." doğrultusunda görüş bildirildi.

Bilindiği gibi, MKE Kurumu'nca imal edilen elektrikli kapsüllerin imla barutunu inisiye eden hassas patlayıcıya (civa fulminât) akım ileten elektrik kablolarının dirençleri (dolayısıyla da iletkenlikleri) zaman zaman +% 25'e kadar genişleyebilen bir hata aralığı içinde değişiyor. İmâlat kalitesindeki bu dalgalanmanın da, sonuç itibarıyla ve lâğımın ateşlenmesi esnasında, aynı salvodaki şarjin kısmî detonasyonu suretiyle lâğımlardan bazılarının patlamamasına yol açarak bazan ölümlü kazalara neden olduğu, meslekdaşlarımızın duydukları ve gördükleri sıradan vakalar haline geldi. Bundan böyle ve yerli mamul kapsüllerle çalışılması durumunda, bu kabil kazaların önüne geçebilmek için:

- Üzerinde bir kapsülün rahatça girip çıkabileceği boyutta bir yarık bulunan kapalı tahta sandıklar içinde, kapsüllerin, kullanımdan önce tek tek kontrolden geçirilmesi suretiyle, kafilenin gerçek iletkenliklere göre tasnif edilmesi,
- Doldurma, sıkılma, devre kontrolü ve ateşleme işleri ile bizzat ilgilenen meslekdaşlarımızın bu işleri gördükleri esnada pamuklu giyecekler ve altı kösele ayakkabılar giymeleri ve barutçuları da bu şekilde giyinmeleri doğrultusunda zorlamaları,
- Devre kontrol işlemlerinin, sıradan elektrik uygulamalarında kullanılan ohmmetreler ile değil, bu iş için özel surette imal edilmiş olan spesifik ölçü cihazları ile yürütülmesi,
- ve
- Açık işletmelerde çalışılırken, meteorolojik tahminlerin gökgürültülü sağanak yağışlar beklediği aşırı elektrik yüklü atmosferik koşullarda lâğımın doldurulması, sıkılanması, devre kontrolü ve ateşleme gibi işlemlerin hava düzeline kadar ertelenmesi ,

gibi önlemler alınması — her ne kadar mevzuat hükmü olarak öngörülmemiş olsa bile— uzmanlarımız taraf indan önem ve ısrarla tavsiye ediliyor.

DEĞERLİ ARKADAŞIMIZ B.FARUK ESİCİ'NİN ve ÜLKEMİZİN DÖRT BİR YANINDA AÇILAN OCAKLARDAN MADEN ÇIKARTIRKEN KAZALANARAK HAYATLARINI KAYBEDEN BÜTÜN DİĞER MESLEKDAŞLARIMIZIN AZİZ ANILARI ÖNÜNDE SAYGIYLA EĞİLİYORUZ!..

MESLEK ANILARI

M.Yaşar ETHEM/ Maden Y.Müh. (1959/626)

Geçen yıl yayınladığım "A'dan Z'ye Kıymetli ve Yarın Kıymetli Taşlar (Süs Taşları)" isimli eserimin Önsöz'ünde belirttiğim üzere, 1970'den beri Türkiye'de varlığı bilinen her mineral veya maden için ayrı dosya tutmaktayım. Bu dosyalarda yer alan notlarımdan bir kısmının, "ister inan ister inanma" başlığı altında, Madencilik Bülteni'nin 14. sayısında "Meslek Anıları" olarak yayınladığını okuyucular hatırlayacaklardır. Bu sefer de çalıştığım işletmelerdeki müşahadelerim arasında ilginç bulduklarımı anlatacağım. Ancak, "Bakır Dosyası'nda yer alan ve "Yeni Bir Bakır Tesisi Kurarken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar" başlıklı KBİ Dönemi (1969/1975) ile ilgili müşahadelerimi buraya almakta bir yarar görmüyorum.

1- KÜRE/BAKİBABA İŞLETMESİ

a) Müşavir firma Arthur Mc Kee tarafından hazırlanan ihzarat projesine uygun olarak 914/1.014 ve 1.016/1.080 kotları arasında 45 m arayla açılan 2x6 m ebatlı ikişer adet kelebenin (ore pass) sağ ve sol tarafındaki cevher gözlerinin ağzına kadar dolu olması halinde, cevherin aşağıdaki yanlara (özellikle, orta bölmeyi ayıran tahkimata) ne derece baskı yapacağını hesap etmişim. Netice gördük ki, ağızdan 50 m aşağısına kadar basınç gittikçe artmakta, ondan sonra sabit kalmaktadır. Kelebenin 29-50 m arasındaki kesiminde artış çok azdı ve maksimum basınç 4,4 t/m²'ydi. Bu kelebe bugün halâ kullanılmaktadır.

b) Kelebelerdeki piritli cevher, kış mevsiminde herhangi bir sebeple çekilip nakledilmediği takdirde, 1-2 hafta içinde taşlaşmakta ve tekrar akıcı hale getirmek için dinamit kullanmaktan başka çare kalmamaktadır. Cevher ne kadar ıslak ve hava da ne kadar soğuk ise, taşlaşma süresi de o nisbette kısa olmaktadır.

c) Kelebeklerdeki cevher içinden sızarak oluktan akan ocak suları o derece asitli oluyor ki, oluk dibindeki yeni bir ray 10-15 gün içinde, deyim yerinde ise, kâğıt gibi inceliyor. Aynı asitli su vagonetlerin sacını da eritiyor.

d) 920 ana nakliye galerisine inen kelebelerin ilkindeki cevher gözlerinden birisinin meyilini 45°, diğerini ise 35° olarak yaptım. Her ikisinin tabanına da aralıklı olarak ray döşendi ve sonra ray seviyesine kadar betonlandı. İşletme esnasında eğimi 45° olan oluğun kapağı açılınca, cevherin çok rahat aktığı ve 35° olanında ise hafifçe şişleme gerektiği tesbit edildi.

e) Zengin cevher, yani kalkopirit, daimi şist kantağında bulunmaktadır.

f) Ocağın önünde Cenevizliler Dönemi'nden kalma yaklaşık 1,5 Mt cüruf mevcut olup, Bakıbabada yeraltı içinde önemli nisbette Fe, Cu ve Co vardır. Bu cürufun değerlendirilebilmesi için, İTÜ'nde (Dr. T. Cengiz Bayraktar yönetiminde) deneyler yapıldı ve ani soğuma sebebiyle kristal yapısı değiştiği için, kurtarma rardımanının oldukça düşük kaldığı görüldü. (Bakıbabada İşletmesi'nin 1991'de ETİBANK'a devredildiğini de burada belirtelim.)

2-KÜRE/AŞIKÖY İŞLETMESİ

ETİBANK'ın 1967'de METAG Mühendislik Ltd. Şti.'ne yaptırdığı fizibilite raporunda yer aldığına göre, "iri kalkopirit tanelerinin etrafını piritin, iri pirit tanelerinin etrafını da kalkopiritin sarmış olduğu tesbit edilmiştir.

Bilindiği üzere, Bakıbabada ve Aşıköy madenleri, Bakıbabada Tepesi'nin ön ve arka yamaçlarında yer alan birbirine komşu iki ayrı ocak olup, Babıbabada yeraltı, Aşıköy'de ise açık işletme yöntemleriyle çalışılmaktadır. Her iki ocaktan çıkarılan cevher, ETİBANK - Outokumpu Oy işbirliğiyle kurulan konsantratörde zenginleştirilmektedir.

Bu meyanda, pirit cevherine lâğım atıldığında, cevherin kum gibi dağıldığını, zengin cevherin yani kalkopiritin ise parça halinde çıktığını belirtmeden geçemeyeceğim.

İŞLETMELERDEKİ MÜŞAHADELERİM

3- ESPİYE/ LAHANOS BAKIR YATAĞI

KBİ tarafından 1970-72 arasında galeriler ve yeraltı sondajlarıyla arama yapılan bu madende, cevherin yantaşı genellikle kaolenize dasittir. Galerileri sürerken çıkan pasa suyu yiyince, hamur gibi yumuşayarak yapışkan bir hal almakta, öyle ki, üzerinde yürümek bile mesele olmaktadır.

Cevherleşme başta Cu ve pirit olmak üzere Pb, Zn, Se ve Te'den ibaret olup Pb ile Zn çok ince taneli ve birbirine giriftir bir durumdadır. Japonların "kuruko" (=siyah cevher) diye adlandırdığı çok ince taneli ve kompleks bu tip cevherlerin, konsantrasyon için -270 mesh'e kadar öğütülmesi gerektiği yurt dışında yapılan testler neticesinde anlaşılmıştır.

4- MURGUL / ÇAKMAKKAYA İŞLETMESİ

Çakmakkaya yatağının örtü tabakasını teşkil eden kayalar arasında "yaşlı dasit" de denilen kırmızı dasitler ile "genç dasit" denilen yeşil dasitler vardı. KBİ'nin 1970'te ön dekapajına başladığı bu madenden çıkan "kırmızı dasit", yeni yapılan idare binasının önündeki yola 40-50 cm kalındığında bir kaplama malzemesi olarak serildi. Yağmur yağınca, bu malzeme, tıpkı Lahanos'un kaolenize dasiti gibi yumuşadı ve dolayısıyla kamyonların bu yolun üzerinden geçmesi de imkânsız hale geldi. Bunun üzerine, bu malzemenin tamamı yoldan kaldırıldı ve yerine yeşil dasit serildi. Neticede, yeşil (yani genç) dasitin en uygun kaplama malzemesi olduğu görüldü.

5 - CANAKKALE/YENİCE/ARAPUÇAN DERE Pb-Zn İŞLETMESİ

Galena Madencilik A.Ş.'nin 1977-1983 arasında işlettiği bu madendeki yataklar filoniyen tipte olup gang minerali kuvarsittir. Aynı zamanda titanların kılavuzu da olan kuvarsit, cevher içinde bacalar sürerken filolar kaybolduğu zaman, aynadaki kuvarsit (kaytan inceliginde dahi olsa) takip edilirse, ileride yeniden cevhere gidebilmektedir.

Filonların üst seviyelerinde Cu nisbeti fazladır. Alt kotalara inildikçe Cu nisbeti azalmakta, buna mukabil Pb nisbeti artmaktadır. En alt kotta ise, bu sefer Pb azalmakta ve Zn ile marmatit (demiri fazla stalerit) çoğalmaktadır. Filonlar pirit ile başlamakta ve yine pirit ile bitmektedir.

İşletme'nin Cenevizliler Dönemi'nden kalma eski imalâtlarında, cevherin taşınması için kullanılan tahta bir tekne ile halâ ayakta kalabilen meşe ağacından yapılmış geçmeli tip tahkimat elemanlarına rastlanmıştır.

6-DİĞERLERİ

a) Zara civarındaki bir Pb-Zn madenini TARKO (Tank Koyutürk) 1975'te işletmeye başladı ve çıkartılacak cevheri işlemek üzere bir flotasyon tesisi kurdu. Ancak, cevherden konsantrasyon elde edilmedi ve tesisi 1976'da sökülüp satıldı. Sebep olarak, "Pb zerrelerinin etrafını bir film halinde Mn'nin sarmış olduğu" bildirilmiştir.

b) Sayın Sıddık Aksoy'un 1971'de KBİ'ndeyken bildirdiğine göre, kükürt madenlerindeki ocak yangınları, barajların kapatılmasından çok kısa bir süre sonra (1-2 hafta içinde) sönmektedir.

G M İ S

TTK YÖNETİMİNE BASKILARI KINIYORUZ.

TTK Genel Müdürü'nün istifası üzerine, Genel Maden işçileri Sendikası Genel Bask. Yrd. Selahattin Ataman aşağıdaki açıklamayı yaptı.

"TTK Genel Müdürü Özer Ölçer'in istifa ettiğini öğrendik. Bizce, Sayın Genel Müdür istifa etmedi, ettirildi. Açıkçası, Sayın Ölçer istifa etmeye zorlandı.

Gözlerini hırs bürümüş dar görüşlü politik çevreler, Kurum'u düze çıkarmak için canla başla çalışan Genel Müdürü, daha düşüncelerini uygulamaya koyamadan, kellesini almayı becerdiler.

Açıkça görüyoruz ki, politikacılar değişim demekle değişmiyor. Eski alışkanlıklar bırakılmıyor. Ülkemizi 12 Eylül ortamına getiren kafalar olduğu gibi yerinde sayıyor.

Seçim meydanlarında "Vatan-Millet" diye ortaya çıkan politikacılara şimdi soruyoruz:

Hani, parlak vaatlerle dolu hükümet protokolü nerede kaldı?

Hani, demokratikleşme olacaktı? Hani, KİT'ler özerk olacaktı?

Hani, KİT'ler arpalık olmaktan çıkacaktı?

Başbakan Sayın Süleyman Demirel'in muhalefette iken ANAP iktidarına yaptığı eleştirilere ne oldu? Hani, ANAP'm partizanlığı bitecekti?

Sendika olarak, biz baştan beri doğruları savunuyoruz.

Biz, Sendika olarak, "POLİTİKAYI DEĞİL, İŞİ BİLEN YÖNETİM" istedik.

Sendika olarak, "POLİTİKACI, TTK'NIN İÇİNE KARIŞMASIN" dedik.

TTK'nın iyileştirilmesi, üretimin ve verimliliğin artması, işçi sağlığı ve iş güvenliğine önem verilmesi amacıyla TTK yönetimine kolaylık sağlanmasını istedik.

Yeni Genel Müdürü göreve biz getirmedik. Ancak, görevini yapabilmesi için kendisine yardımcı olduk, çalışma payı bıraktık.

Biz, Sendika olarak, Kuum'da A kişinin yerine B kişi gelsin diye de uğraşmadık. Biz, geçen dönem Kurumu batağa sokan anlayış gitsin. Yerine ülke ve toplum çıkarlarını gözetken anlayış gesi, dedik.

Son gelişmeler üzerine, Sendikamız Genel Yönetim Kurulunu ve Şubeler Yönetim Kurullarını topladık. GENEL MADEN-İŞ topluluğu olarak, TTK yönetimine yapılan çirkin politik baskılan şiddetle kınıyoruz.

Çıkarıcı politikacılar, kendilerine gelsinler! Biz işçiler ve emekçiler olarak, ülkemizde ne 12 Eylül öncesi kaşıklığa, ne de 12 Eylül sonrası baskılara izin veriz. Demokrasi düşmanlarına geçit vermeziz.

Madenci her zaman sabırlıdır, ama cevabı çok sert olur..."

TTK = MADENCİLİK BÜLTENİ

GENEL MÜDÜRÜ İSTİFA ETTİ(RİLDİ)... MÜDAHALE İLK DEĞİL; ACABA SON OLACAK MI?

M
M
O

İSTİFANIN GERÇEK NEDENİ..

TTK Genel Müdürü Özer Ölçer'in istifa etmesi üzerine, Oda Başkanımız Asım Kutluata, "**POLİTİKACILAR İSTİFANIN ASIL NEDENİDİR, ZONGULDAK HAVZASININ İÇİNDE BULUNDUĞU DURUMDAN KURTARILMASI ANCAK POLİTİKACILARIN BURADAN ELİNİ AYAĞINI ÇEKMESİ İLE MÜMKÜNDÜR**" diyerek aşağıdaki açıklamayı yaptı.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU'nun Genel Müdürü; daha icraatının dört ayı bile dolmadan istifa etmiştir. Genel Müdürün istifasına yol açan bunalımın temelinde kasaba politikacılarının çirkin ayak oyunları yatmaktadır. İstifanın gerçek nedenleri aslı astarı olmayan sözümona politik ayrımcılık safsatlarıyla perdelenmektedir.

TTK'daki DYP baskılarını, yoğun iç denetlemelerden rahatsız olan gerçek yatalaklar körüklemektedir. Kazmacı, domuzdamcı vb. yeraltı işçisinin sırtından inmek bilmeyen asalak sürüsü, işi layığınca takibe kararlı bir yönetim anlayışı ile uygulamaları karşısında paniğe kapılmıştır. Avanta musluklarının kesilmesi üzerine dehşete düşenler, yönetimin, Zonguldak'ın altını da üstünü de bilen deneyim sahibi kadrolarla çalışma iradesini hazmedemeyip, kendisine olmadık çirkefi bulaştırmaktan utanmamışlardır. Sn. ÖLÇER'in istifasının ardında yatan gerçeklerin içyüzü bundan ibarettir.

Havzayı ihya etmeye soyunan, Zonguldak'ın geleceği için insanlara meydanlarda vaatlerde bulunan ve Kozlu'nun yaralarını sarmak için hiçbirşeyin esirgenmeyeceğini açıklayan DYP-SHP Koalisyonu'nun, Zonguldak'ta kaynatılan cadı kazanını seyretmekle yetinmesini kınıyor, istifanın son olmasını diliyoruz.

DEMİREL, İNÖNÜ ve FARALYALI'YA TELGRAFLA TEPKİ...

Sayın S. DEMİREL.E. İNÖNÜ, E. FARALYALI
ANKARA

TTK Genel Müdürü Sn. Özer ÖLÇER'in politik baskılar sonucu istifa ettirilmesini kınıyor; Genel Müdürün Zonguldak Havzasını bilen deneyimli kadrolarla çalışma iradesinin dikkate alınarak istifasının kabul edilmemesini diliyoruz.

Saygılarımızla,

Asım KUTLUATA
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

15. DÜNYA MADENCİLİK KONGRESİ İSPANYADA TOPLANDI

15. Dünya Madencilik Kongre ve Sergisi 25-29 Mayıs 1992 tarihleri arasında İspanya'nın Madrid kentinde düzenlendi. İleri 1958 yılında Polonya'da düzenlenen Dünya Madencilik Kongreleri'nin 10.'su 1979 yılında İstanbul'da düzenlenmişti. 1958'te düzenlenen ilk kongreye 13 ülkeden 250 delege katılmış iken, 1990'da Ç.H.C.'de düzenlenen 14. Kongreye 69 ülkeden 2750 delege katıldı.

Kongrenin uluslararası organizasyon komitesinde aralarında Türkiye'nin de

"15. Dünya Madencilik Kongresine Türkiye de 2 bildiri ile katıldı."

bulduğu 41 ülke yer alıyor. Onur Kurulu Başkanlığı'nı İspanya Kralı Majesteleri Juan Carlos Fin yaptığı Kongre'nin Onur üyeleri arasında ise, İspanya Başbakanı ile Dışişleri, Maliye, Ulaştırma, Sanayi Ticaret ve Turizm, Eğitim, Kültür Bakanları, Madrid Özerk Bölge Başkanı, Belediye Başkanı ve Enerji ve Maden Kaynakları Genel Sekreteri bulunuyor.

İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca ve Rusça'nın resmi dil olarak kabul edildiği ve bu diller arasında anında tercümenin yapıldığı kongrede, şu konular tartışıldı.

- * Yakıt Dışı Madenlerin Arama ve İşletmeciliğinde Yeni Eğilimler,
 - * Katı Yakıtların Aranması ve İşletmeciliğinde Yeni Eğilimler,
 - * Endüstriyel Mineraller ve Mermerler,
 - * Nadir Toprak Metalleri ile Diğer Minör Metal Kaynakları,
 - * Kompleks Metalik Maden Yatakları,
 - * Madenciliğin Çevre Üzerine Etkileri.
- Düzenlenen 4 yuvarlak masa toplantısında ise şu konular tartışıldı.
- * Amerika Kıtasında Madencilik İmkânları,
 - * Denizaltı Madenciliği,
 - * İnşaat Mühendisliğinde Madencilik Teknolojisi,
 - * Kalkınma Stratejileri ve Madencilik

Kongre boyunca teknik ve kültürel içerikli 5 ayrı gezi turu düzenlendi.

15. Dünya Madencilik Kongresine Türkiye de 2 bildiri ile katıldı. C. Birön, Ş.Eskikaya, I.Uğur ve C.Metin tarafından hazırlanan bildiri "G.L.I. Tunçbilek Derin Linyit Yatakları İçin Ocak Ana Giriş Kriterleri", Y.Kaymaz, Z.Doğan ve G.Önal tarafından hazırlanan bildiri ise "Daha Sağlıklı Bir Çevre İçin ETİBANK Bigadiç Kolemanit İşletmesi Konsantratör Atıklarının Değerlendirilmesi" ismini taşıyor.

TÜRKİYE'DE MADENCİLİK SEMPOZYUMU

^...madenlerimizin... hepsinin birer stratejik hammadde olması nedeniyle, gelecek nesillerin haklarını da kollayarak... değerlendirilmeleri gerekmektedir.»

Genelkurmay Bşk. Harp Akademileri K. bünyesindeki Millî Güvenlik ve Silahlı Kuvvetler Akademisi'nin öğretim müfretadı kapsamında bulunan tekâmül kurslarının programları çerçevesinde, Akademi'nin Yeni Levent'teki binasında 26 Mayıs 1992 tarihinde toplanan "Türkiyede Madencilik" konulu sempozyuma, Odamız'ı temsilen Tayfun Özusu'nun sunduğu bir tebliğle katıldık.

Generaller ve kara, deniz, hava kuvvetlerine mensup kurmay albaylar ile çeşitli bakanlıkların ve KİT'in üst düzey yönetim mevkilerinde bulunan sivil kişilerden oluşan kurs müdavimlerince ilgi ve dikkatle izlenen sempozyuma, ayrıca, İTÜ'ni temsilen Prof. Dr. Işık Özpeker ile Prof. Dr. Erdoğan Yüzer ve ETK Bak.'nı temsilen Doç. Dr. İsmail Seyhan da konuşmacı olarak katıldılar. Madenciliğin dünyadaki ve ülkemizdeki durumu ile ekonomimizdeki yeri, TC'nin madencilik politikaları, hedefleri ve stratejileri ile harp sanayimizde kullanılan madenlerimizin halihazır durumu gibi belli başlı konuların ele alındığı sempozyuma, Odamız'ın da "İşletilen ve İşletilmeyen Yeraltı Servetlerimizin Durumu, Yurtiçi İhtiyaçlarının Karşılansması ve Dışsatım Olanakları" konusunu işleyen davetli bir tebliğle katılması istenmişti.

İşletilmeyen yeraltı servetlerimizin durumu ile ilgili altbaşlık kapsamını maden yatakları bazında da irdeleyen Odamız, Hasançelebi Manyetit Zuhuru, Çaldağ Nikel Yatağı, Otlukilise, Çetinkaya ve Hekimhan Demir Madenlerinin Kapanışı, Uludağ Volf ram Madeninin Kapanışı ve Beypazarı Tröna Yatağının İşletmeye Alınmasının Saksaklanması gibi beş ayrı örnek vaka hakkında kurs müdavimlerine bilgi aktarımında

bulundu. Altı saat süren sempozyumun münderecatı, tartışmalara ayrılan son iki saat içindeki katkılarla daha da zenginleşti. Madenciliğimizin içine düşürüldüğü durumla ilgili olarak, kurs müdavimlerince en fazla rağbet görüp benimsenen mesajlar arasında aşağıda sıralanan tesbitlerin bulunduğu bildiriliyor:

A Son oniki yıl boyunca revaçta olan "devleti madencilik sektöründen silme" misyonu, "devlet"i ve "özel"i ile tüm madenciliğin hep beraber yokolma noktasına doğru ilerleyişine yol açmış ve sonuçta, sektörden önce "devlet" değil, "özel" silinmiştir.

A Savaşlara yol açan siyasi gerginliklerin çoğunun kökeninde, antik çağlardan bu yana, maden yataklarının coğrafik dağılımındaki dengesizlikler yatmaktadır.

A Madenciliği metalürji ile entegre bir sanayi sektörü olarak ele alıp gereken önemi vermeksizin sanayinin gerçekleştireceğini sanmak, ham bir hayalden ibarettir.

A Madenlerimizin, mümkün mertebe en fazla katma değer yurtiçinde kalabilecek bir üretim tarzıyla değerlendirilmesi gerekmektedir; madenlerimizin yerin dibinden çıkartıldığı gibi ihraç edilmesiyle sağlanacak kazanç mercimek ihracatı ile de pek ala sağlanabilir.

A Yenilenebilir türden doğal yeraltı servetleri arasında bulunan madenlerimizin —savaş için kullanılsın ya da kullanılsın— hepsinin birer stratejik ham madde olması nedeniyle, gelecek nesillerin haklarını da kollayarak etkili ve yeterli bir denetim mekanizmasıyla birlikte işletilmeleri ve değerlendirilmeleri gerekmektedir.

YAYIN DÜNYASI

İTÜ Maden Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Orhan Kural'ın Baş Editörlüğü'nde üniversitemizin olanaksızlıklarına rağmen, ülkemiz için önemli kaynaklardan biri olan kömürün oluşumundan ve özelliklerinden son kullanım alanına kadar, kömürle ilgili bilgileri derli toplu aktararak bir boşluğu dolduran "KÖMÜR" adlı kitabı sektöre kazandıranları ve katkı koyanları kutluyoruz.

İsteme Adresi:

Kömür Editörlüğü
Orhan KURAL
İTÜ Maden Fakültesi,
80626 - Ayazağa - İSTANBUL

Maden Y. Mühendisi
Mehmet Yaşar Ethem'in yazdığı "A'dan Z'ye Kıymetli ve Yarı Kıymetli Taşlar (Süs Taşları)" isimli kitap yayımlandı.

"-Türkçe olarak bu konuda yazılmış ilk eser olması,

- Yardımcı.ders kitabı niteliği taşıması,
- A'dan Z'ye bütün kıymetli ve yarı kıymetli taşları organik menşeli taşları ve süs eşyası yapımında kullanılan hayvansal maddeleri ihtiva etmesi,

- Hemen hemen her taşın İngilizce ve Almanca karşılıklarının verilmiş olması" şeklinde sıralanan özellikleri taşıyan kitap, Odamızdan temin edilebileceği gibi, Sn. Mehmet Yaşar Ethem'in 1. Cad, 11. Sok, 29/8 06490 Bahçelievler-ANKARA (Tel:213 34 06)" adresinden de istenebilir.

"Kömür Havzası'nın "FÜZYON" öncesi döneminden bir kesiti alan bu roman o zamanın ilkel çalışma koşullarını gerçek gözlemlere dayanarak yansıtmaktadır... Hiç de yabancı olmadığımız bir korku ve dehşet ülkesinden ses veren KIVIRCIK, barışın adsız kahramanları olan kömür işçileriyle onların aziz şehitleri için yazılmış bir standıdır."

İsteme Adresi:

I. Behçet Kalaycı
Söğütözü Cad. 5. Sok. No: 5/16
Söğütözü - ANKARA

ÇALIŞMA ORTAMI İŞÇİ SAĞLIĞI İŞ GÜVENLİĞİ KONUSUNDA BİR İLEŞİTİM VE SÜREKLİ EĞİTİMİ OLANAĞI: ÇALIŞMA ORTAMI DERGİSİ

Ülkemizde işyerlerinin işçi sağlığı iş güvenliği düzeylerine ilişkin yapılan araştırmalar, ne yazık ki, olumlu bir görünüm sunmuyor. En temel konulardaki uygulamalar bile henüz yasaların ve bilimin öngördüğü kuralların % 30'unu aşmıyor. İşçi sağlığı iş güvenliği, ülkemizde, üzerinde az konuşulan, az düşünülen ve uygulamada az ağırlık verilen bir konu olma özelliğini sürdürüyor. İşçi sağlığı iş güvenliği konusunun öncelik sıralamasında geriye itilmesi, bu alana ilgi duyanların niceliğini ve niteliğini, bu konuda çalışanların konumlarını ve özlük haklarını olumsuz yönde etkiliyor.

İşçi sağlığı iş güvenliği alanında çalışanların ve konuya ilgi duyanların arasındaki bağların ne denli zayıf olduğu bir gerçektir. İşçi sağlığı iş güvenliği sorunlarının çözümünde, yıllardan beri bir adım öteye gidilmemiş olması da umutları ve coşkuyu kırmaktadır.

İşçi sağlığı iş güvenliğine yeterince önem verilmemesi, ülkenin ekonomik ve teknolojik yapısını çok yakından etkilemekte; verimsiz iş örgütlenmeleri, yersiz ödemeler ve çağ-dışı ilişkilerle, üretim kısır bir döngünün içine sokulmaktadır. Bu nedenle, bu alandaki yetmezlik, yalnızca işçi sağlığı iş güvenliği konusunda çalışanların konumunu değil, üretimin kesintisiz ve artarak sürdürülmesini isteyenlerin başarısını da olumsuz yönde etkilemektedir.

Bütün bu sorunlar, yılların birikimi ile daha da içice girmekte ve düğümlenmektedir. Bir türlü çözüme yönelik adımların atılmaması da, bizleri karamsarlığa ve sanki "çözumsuz" bir olgu ile karşı karşıyaymış izlenimine itmektedir. Bu kısır ortamı aşabilmenin ilk adımı, bu alanda çalışanların (işyeri işçi temsilcileri, işyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları, idari işler görevlileri, işyeri hemşire — sağlık memurları, sağlıkçı işçiler, işverenler) kamu denetim elemanlarının ve ilgi duyanların, sorunların üzerine hep birlikte eğilmeleridir. Herkesin katkısıyla bir "haberleşme", "bilgi-deneyim alışverişi" ve "iletişim ortamı" yaratılmalıdır. *

İlk sayısı Mart 1992'de çıkan "ÇALIŞMA ORTAMI" Dergisinin amacı, doğrular hep birlikte bulup, doğruların yaşama geçmesini de hep birlikte sağlayabilmemiz için bir ortam oluşturmayı hedeflemektedir. Ekim 1992'de başlayarak, Çalışma Ortamı Dergisi'nin yeni etkinliği bu iletişim ve sürekli eğitim ağını güçlendirecek. Bu da "okur seminerleri"dir. Belirli konulardan konferanslar ve tartışma grupları yoluyla, katılımlı "eğitim, üretim içindir" ilkesini temel alan seminerler yapılacaktır.

"Çalışma Ortamı" olayına kuşbakışı baktığımızda, işçi sağlığı iş güvenliği alanında bir hareketlenme ve bunların sonunda bir değişim beklentisi ortaya çıkıyor. Bu alandaki çalışmaların bu noktada kalmayacağı ve çoğalıp etkinleşeceği de kuşkusuz. Bu tavı desteklemek gerek.

ABONE KOŞULLARI: YILLIK (6 SAYI) : 50.000 TL
POSTA ÇEKİ NO. 102965
YAZIŞMA ADRESİ : FİŞEK ÖZ.SAĞ.HİZM.ARA.
ENSTİTÜSÜ MESNEVİ SOKAK 19/9, 06690 ANKARA

ODAMIZIN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ VE KATILDIĞI TOPLANTILAR

ADANA-SAMSUN- ESKİ VE YENİ ÇELTEK İLE ALPAGUT - DODURGA'DA TOPLANTI

Odamız Yönetim Kurulu Üyeleri Ankara dışındaki işyeri gezilerine ve işyerlerinde üyelerimizle toplantılarına devam ediyor. Öu bağlamda, 11 Nisan 1992 tarihinde Adana, 25-26 Nisan tarihlerinde Samsun, Eski ve Yeni Çeltek ile TKI-Alpagut Dodurga işletmelerinde üyelerimizle toplantılar ve işyeri ziyaretleri düzenlenmiştir.

GÜNEY EGE LİNYİTLERİ'NDE TOPLANTI

28 Mayıs 1992 tarihinde Soma'da çalışan üyelerimizle 50 civarında üyemizin katıldığı toplantı düzenlenmiş, sektörümüzün ve üyelerimizin sorunları üzerine görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca yeni temsilci seçimleri de yapılmıştır. 30 Mayıs 1992 tarihinde TKI-GELİ'de yaklaşık 20 üyemizin katıldığı toplantı düzenlenmiş, temsilci yardımcılarını belirlenmiştir.

ÜÇKÖPRÜ'DE GÖRÜŞME

31 Mayıs 1992 tarihinde Etibank Üçköprü Krom İşletmesi Müessesesi Göcek'e gidilerek burada çalışan üyelerimizle görüşülmüştür.

İZMİR'DE TOPLANTI

1 Haziran tarihinde İzmir'de temsilcilik binamızda üyelerimizle yapılan toplantı sonrasında Ege Bölgesi Şubemizin oluşumuna dönük çalışmalara başlanmış ve bu amaçla temsilci yardımcılıklarının çoğaltılarak komisyon şeklinde çalışma gündeme getirilmiştir.

Önümüzdeki günlerde Kütahya, İskenderun, Adana ve Eskişehir'deki üyelerimizle toplantılar yapılacaktır.

3. İZMİR İKTİSAT KONGRESİ TOPLANDI

3. İKTİSAT KONGRESİ 4-7 HAZİRAN 1992 tarihleri arasında izmir'de toplandı.

Ülkemiz ekonomik sorunlarının çözümüne dönük olarak DPT tarafından düzenlenen 3. İktisat Kongresi iki ertelemenin sonucunda 4-7 Haziran tarihlerinde İzmir'de toplanmıştır.

Odamız kongreye "TÜRKİYE MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE KRİZ VE ÇÖZÜM YOLLARI" başlıklı tebliğle katılmıştır.

Ancak iktisatçılara emanet edilen kongrede Odamıza tebliğ sundurulmamış sadece görüşler kitabına alınmıştır.

Madencilik sektörü gündeme alınmadığı gibi, ülkemiz ekonomisindeki pek çok sektör iktisat kongresinde gündeme alınmayarak, ülkemiz ekonomisi üzerine iktisatçıların teknik tebliğleriyle boğulan kongre oldukça sönük geçmiş ve sonuç olarak çözümsüzlükler üretmiştir.

Kongreye Odamız Başkanı Asım KUTLUATA, Genel Sekreter Alpaslan ERTÜRK ve Sayman Üye A.Safder İPLİKÇİOĞLU delege olarak katılmışlardır.

İSTANBUL MESLEK ODALARI ÇEVRE KURULU ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRÜYOR

TMMOB'a bağlı 18 Oda'nın İstanbul birimlerince oluşturulan ve Odamız İstanbul Temsilciliği'nin de yer aldığı İstanbul Meslek Odaları Çevre Kurulu yeni dönem çalışmalarını sürdürüyor.

Şu ana kadar yapılan toplantılarda, su kirliliği, hava kirliliği, toprak kirliliği, yerleşme, gürültü, çevre ve insan, yasalar-yaptırımlar, kimyasal ve nükleer maddelerde ürünleri ile peysaj ve şiflerden oluşan ana başlıklar altında çalışmalar yapılması benimsenmiş olup bu konuda bir de yönetmelik taslağı hazırlanmıştır. Ayrıca, kurulda, Odalar'ın birbirlerinin ihtisas alanlarına müdahale etmemesi amacıyla her Oda'nın kendi çalışma alanını belirlemesi istendi.

Kurul'dan edinilen bilgiye göre daha aktif ve üretken olabilmek için hazırlanmış olan yönetmelik taslağı ve çalışma programının ardından kamuoyuna yönelik çalışmalar başlatılacak.,

ODAMIZIN ÇABALARINA ULUSLARARASI PLATFORMDAN İKİ ÖRNEK

"Third International Symposium on Mine Planning and Equipment Selection" (Üçüncü Maden Planlaması ve Ekipman Seçimi Sempozyumu) 1994 yılında Türkiye'de yapılacaktır. Odamız bu sempozyuma aktif olarak katılacak, üzerine düşen sorumlulukları yerine getirecektir.

"Fifth International Conference on Environmental Issues and Management of Waste in Energy and Mineral Production" (Beşinci Uluslararası Enerji ve Maden Üretim İşletme Artıkları ve Çevre Olgusu Konferansı). 1998 yılında Türkiye'de yapılacaktır. Odamız bu konferansa da aktif olarak katılacaktır.

MADEN YASASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR DEVAM EDİYOR

3213 sayılı Maden Yasası'nın yürürlüğe girdiği 1985 yılından beri çeşitli eleştirilere muhatap olması ve sektörün ihtiyaçlarına cevap verememesi yeni arayışlar gündeme getirmiştir. Bu yöndeki yoğun talepler karşısında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde yeni bir taslak hazırlama veya mevcut yasa da değişiklikler gerçekleştirerek amacıyla çalışmalar başlatılmıştır.

Bakanlığa bağlı çeşitli kurum ve kuruluşlarda çalışan maden ve jeoloji mühendislerinden oluşan bir komisyon ile bu komisyon çalışmalarının değerlendirileceği üst düzey yöneticilerinden oluşan bir üst komisyon teşkil edilmiş bulunmaktadır. Alt komisyonunda yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan taslak üst komisyonunda görüşülmekte olup, bu komisyonlardan geçecek taslak diğer Bakanlıklar, kuruluşlar ve meslek örgütleri temsilcilerinden oluşan genişletilmiş bir komisyonda tartışmaya açılacak, yapılacak eleştiri ve önerilerde dikkate alınarak çalışmalar sürdürülecektir. Bütün bu çalışmaların yeni yasama yılına kadar bitirilmesi planlanmaktadır.

Yasa maddesi olarak yazılı olmasına rağmen, yurt düzeyinde bir teşkilata sahip olmaksızın yürütülmeye çalışılan 1954 yılında çıkartılmış 6309 sayılı yasaya yöneltilen eleştiriler üzerine kapalı kapılar ardında hazırlanan 3213 sayılı yasa da altı ay içerisinde Maden Dairesi'nin ülke düzeyinde örgütlenmesi öngörülmüş ancak hayata geçirilememiştir. Yasaların mükemmeliyeti kadar önemli olan, hatta ondan daha önce gelen iyi bir örgütlenmenin yeni yasa ile ilgili birlikte hayata geçirilmesi şarttır. Aksi halde yukarıda yazılan bunca çalışma ve emek boşa gidecek sektörümüzdeki olumsuzluklar devam edecektir.

Yeni taslağın durağanlaşan sektörümüzü canlandırmasını, etkin bir kontrol ve denetim mekanizması kurularak maden yataklarımızın çağın ulaştığı bilimsel ve teknik düzeye uygun olarak ziyan edilmeden işletilmesini, ülke ekonomisine en yüksek katkıyı sağlamasını ve hukuksal sorunların kolaylıkla ve hızla çözümünü sağlayıcı nitelikte olmasını dilemekteyiz.

Taslağın, genişletilmiş komisyonda görüşülmesine hazırlık olarak, Odamız bünyesinde başlangıçta 12 üyemizin davet edilmesi ile oluşturulan komisyonumuz, 6 üyemizin etkin katılımı ile çalışmalarını sürdürmektedir. Bu arada Jeoloji Mühendisleri Odası'ndan gelen ortak çalışma önerisi, Yönetim Kurulumuzca olumlu bulunmuş ve Odamız Genel Sekreteri ile Sayman üyesi toplantılara katılmışlardır. Toplantıların sürmesini dileriz.

ODAMIZ'DA BİLGİSAYAR ÇALIŞMALARI

Dünya madencilik sektöründe yaklaşık 35 yıldır gündemde olan bilgisayarlar, ülkemiz madencilik sektöründe de özellikle 80'li yıllardan başlayarak giderek artan oranlarda kullanım olanağı bulmuştur. Sektörde, gerek kamu ve özel kuruluşlarda, gerekse üniversitelerde, araştırma-geliştirmeden planlamaya, üretimden kontrole hemen her alanda bilgisayar kullanımı yoğunluk kazanmakta, giderek kaçınılmaz olmaktadır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası da bilgisayar konusundaki çalışmalarına 1991 yılı içerisinde, kamu ve özel kuruluşlardan ve üniversitelerden üyelerinin katılımıyla düzenlenen toplantılar şeklinde başlamış olup, bu toplantılarda, gerek kendi günlük işlerinde etkinliği sağlamak, gerekse üyelerine ve sektöre bu konuda katkıda bulunabilmek amaçlarıyla Maden Mühendisleri Odası'nın bilgisayar teknolojilerinden ne şekilde yararlanabileceği konusunda bir fikir oluşturulmaya çalışılmıştır. Yine 1991 yılı içerisinde, aşağıda verilen bilgisayar donanımı Maden Mühendisleri Odası tarafından temin edilmiş ve öncelikle üye bilgilerinin takibi konusu olmak üzere bu donanımın Odanın günlük işlerindeki kullanımı büyük oranda sağlanmıştır.

- a- 80386 CALIBRA mikro bilgisayar.
(200 MB hard disk, 4 MB ana bellek)
- b- 80286 CALIBRA mikro bilgisayar
(40 MB hard disk, 1 MB ana bellek)
- c- 80286 IBM PS/2 Model 30.
(20 MB hard disk, 1 MB ana bellek)
- d) EPSON LQ-1050 yazıcı.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, madencilik sektöründe diğer konularda olduğu gibi bilgisayar konusunda da etkin ve yönlendirici olmak, kendi günlük işlerinin yürütümünde kullanımının dışında üyelerinin ve sektörün yararı doğrultusunda da bilgisayar teknolojilerinden yararlanmak arzusunda. Maden Mühendisleri Odası, bu konuda yapılabilecekleri ortaya konulması amacıyla Nisan 1992 tarihinde bir komisyon oluşturmuştur. Komisyon ilk aşamada, ana başlıkları aşağıda maddelenen konuları saptamış ve bu konuların detaylandırılıp pratiğe geçirilebilirle imkanları üzerinde çalışmalarına başlamıştır.

1- Oda bünyesinde bir sektör bilgi bankası kurulması ve yurtiçi ve yurtdışı bilgi bankalarıyla irtibatın sağlanmasını.

Bilindiği gibi günümüzde bilgi bankaları hertür bilimsel bilgiye anında erişim özellikleri ile önemli bir işleve sahiptir. Bu açıdan Oda bünyesinde zaman içerisinde bir sektör bilgi bankasının oluşturulmasının yanısıra kısa vadede, EARN, • INTERNET, BITNET, TÜBİTAK, YÖK, Millî Kütüphane ve benzeri bilgi bankalarıyla irtibatın kurulması, Odamız bilgi birikimine katkı sağlayacağı ve bu yolla üyelere de önemli bir hizmet götürülebileceği gerekçesiyle planlanmaktadır.

Bu suretle, Türkçe ve yabancı dilde detay literatür araştırmasının Odadan rahatlıkla yapılabilmesi, dünya ve Türkiye madencilik sektörü ile ilgili her tür bilginin bilgisayar vasıtasıyla temin edilebilmesi, ayrıca ülkemiz

maden mühendisliği insan gücü kaynağının belirlenip faydalanabilmesi mümkün olacaktır.

2- Maden Mühendisliği bilgisayar yazılım kütüphanesinin kurulması.

Bilindiği gibi, gerek kamu ve özel kuruluşlarda gerekse üniversitelerde maden mühendisliği disiplinine ait çok sayıda bilgisayar yazılımı bulunmaktadır. Bu yazılımların bir envanterinin çıkarılarak üyelerin bilgilendirilmesi ve faydalanmalarının sağlanması önemli bir hizmet olarak görülmektedir.

3- Odanın günlük işlerinde bilgisayardan faydalanmasını sağlamak.

Odamız, üye bilgilerinin ve aadatların takibi konusunda bilgisayar kullanımına geçmiş olup, Oda yayın envanteri ile ilgili bilgiler bilgisayara girilmeye başlanmıştır.

4- Üyelerin bilgisayar konusunda eğitimi.

Üyelerin ve maden mühendisliği öğrencilerinin gerek temel bilgisayar, gerekse mesleki yazılım paketlerinin kullanımı konusundaki eğitimlerine yardımcı olmak üzere Maden Mühendisleri Odası'na kurs ve seminerlerin zaman içerisinde düzenlenmesi planlanmaktadır.

Komisyon, yukarıdaki maddeler üzerindeki çalışmalarını sürdürmekte olup bu çalışmaların içerikleri ve hangi aşamada olduğuna dair haberler zaman zaman Bülten'de yayınlanacaktır.

IV. ULUSLARARASI CEVHER HAZIRLAMA SEMPOZYUMUNUN HAZIRLIKLARI SÜRÜYOR...

Düzenleyen kuruluşlar arasında Odamız'ın da yer aldığı, IV. Uluslararası Cevher Hazırlama Sempozyumu 20-22 Ekim 1992 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilecek.

Aşağıdaki ana konular üzerinde hazırlanmış bildirilerin sunulacağı sempozyuma katılım için son tarih 31 Temmuz 1992.

- Kırma-öğütme, boyutlandırma
- Düşük tenörlü veya kompleks metalik cevherlerin zenginleştirilmesi,
- Kömür hazırlama, yıkama, kükürt giderme, briketleme ve koklaştırma

- Endüstriyel minerallerin zenginleştirilmesi
- Tesis tasarımı, kontrol ve benzetimi
- Cevher Hazırlamada yeni yöntemler
- Atık maddelerin değerlendirilmesi

Yazışma Adresi :

Prof. Dr. Gülhan Özbayoğlu

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Maden Mühendisliği Bölümü / 06531 Ankara

Tel: 4-223 71 00 / 2654 - Fax: 4- 286 86 30

MADEN TEKNİKERLERİ DERNEĞİ KURULDU

26.5.1992 tarihinde, Maden Teknikerleri Derneği kuruldu. Demek kuruluşundan sonra, amaçlarını ve hedeflerini anlatan aşağıdaki duyuruyu, yayınlamak üzere bültenimize gönderdi. Okuyucularımızın bilgisine sunuyoruz.

Sıvıt toplum örgütleri demokrasinin bir gereği, demokratikleşmenin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Günümüzde örgütlü toplumların haklarını savunabildikleri ve etkili oldukları, örgütlenme hakkına sahip olmayan kesimlerin ise bu yolda zorlu mücadeleler vermek zorunda kaldıkları ortadadır.

Bu amaçtan yola çıkarak 26.5.1992 tarihinde Genel Merkezi Ankara'da bulunan Maden Teknikerleri Derneği'ni kurduk. Derneğimizin amacı; Meslek Yüksek Okulunun Maden, Seramik, Cam ve Cevher Hazırlama Bölümlerinden mezun olan teknikerleri bir çatı altında toplamak ve kurulmuş diğer tekniker dernekleriyle ortak hareket ederek, teknikerlerin özlük haklarının savunulması, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi ve tüm branş dernekleriyle birleşerek "Türkiye Teknikerler Odası"nın kurulmasıdır.

Maden Teknikerleri Derneği

Adres: Menekşe Sok. 6/14
Kızılay/ANKARA

KONYA'DA KONFERANS: TÜRKİYE'NİN YERALTI ZENGINLİKLERİ VE MADENCİLİK POLİTİKAMIZ

Konya Büyükşehir Belediyesi, kültür etkinlikleri çerçevesinde "Türkiye'nin Yeraltı Zenginlikleri, ve Madencilik Politikamız" konulu bir konferans düzenledi.

11 Nisan 1992 günü Alaattin Keykubat Salonu'nda gerçekleşen Konferansa MTA Bilimsel Kurul Bşk. Doç. Dr. İsmail Seyhan konuşmacı olarak katıldı.

Beld. Bşk. Doç. Dr. Halil Ürün imzasıyla çağın yapılan konferans davetiyelerinde, "Bayanlara yer ayrılmıştır" ibaresi de ihmal edilmemişti.

EVLENDİLER

Odamız'ın 4758 sicil nolu üyesi Yaşar AKILLI, 23.04.1992 tarihinde Jeoloj Mühendisi Nilgün ŞENLİK ile evlendi.

Kutlar, Mutluluklar dileriz.

PİYASA HABERLERİ

KURŞUN-ÇİNKO MADENCİLİĞİ, EKONOMİK GELİŞMELERDEN BAŞKA, ÇEVRE MEVZUATININ DA ETKİSİ ALTINDA....⁽¹⁾

Çevre sağlığı konusunun yoğun bir ilgi odağı haline dönüşümü, her ne kadar Pb'un geleneksel pazarlarından birçoğunu etkisilediyse de, yeni piyasa araştırmalarının sonuçları akü imalatındaki talebin diğer sektörlerdeki gerilemeyi dengeleyebileceğini gösterdi. Zn ile ilgili araştırmalar ise, galvanizli çeliğe talep olmasına rağmen, dünya ekonomisindeki genel durgunluktan kaynaklı otomotif ve inşaat sektöründeki gerilemelerin Zn madenciliğine ciddi darbeler vuracağını ortaya koydu.

Özellikle ABD'deki Pb rafinerileri hava kirliliği konusunda çok sıkı denetimlerden geçti. ABD Çevre Koruma Ajansı, Pb buharı intişarının 0.75 mg/l'lik üst sınırın aşışına çekilmesini öngörüyor ve bunun uygulanması için işyerlerini zorluyor. Araştırmacılar, yeni mevzuatın gereğince uygulanması halinde, ABD'deki primer Pb izabehanelerinden çoğunun kapanmak zorunda kalacağını ve böylece, emek ihtilafları ile politik huzursuzluklar yüzünden, zaten sekteye uğramış arz kesintisinin giderek daha da şiddetlenebileceğini açıkladılar.

Sökonder üretimin gerçekleştiği izabehaneler, son yıllardaki dünya rafine Pb üretiminin yarısını sağlama-ları nedeniyle, git gide önem kazanmaya başlamışlar-dı; oysa ki şimdi, bu işyerleri de çevre mevzuatının kısıtlamalarından payına düşeni almaya başladı. Hurdaların giderek artan bir hızla yeniden devreye basılışı ve ana girdisi rafine Pb olan akü imalatının artışıyla birlikte sökonder üretim de artıyor; ama hurdayla çalışan tesislerin sıkı denetimlerden geçmesi, bu işkolun-da da sorun yaratıyor. Araştırma bulgularına göre, sıkı denetimlerin getirdiği bezginlik nedeniyle, ABD'nde akü hurdalarından rafine Pb üreten izabehanelerin sayısı, 80'li yılların başında 42 iken, 1986'da 21'e düştü. Eğer daha da sıkı bir mevzuat yürürlüğe girecek olursa, hurdadan üretimin tamamen durması bekleniyor.

Çevre sağlığı ile ilgili sorunlar boya, kablo kaplaması, cam, seramik ve petrol gibi diğer geleneksel Pb kullanımlarını da etkiledi. Sonuçta, K.Amerika, Japonya ve B.Avrupa'da petrol için tüketilen Pb, 1982'de 211.500 t iken, 1988'de 95.000 fa düştü ve bu eğilimin devam edeceği açıklandı. Bütün bunlara rağmen, toplam rafine Pb tüketimi 1982'deki 5,25 Mfluk düzeyinden 1989'da 5,80 Mt'a kadar yükseldi. Bu eğilimin akü pazarındaki hızlı büyümeden kaynaklandığı ve şu andaki Pb tüketimini % 60'ının bu işkolunda gerçekleştiği bildiriliyor. Akü pazarı otomotif sanayindeki gelişmelere sıkı bir şekilde bağımlı olduğu için, 1990'ın

son yarısında otomotifi etkileyen durgunluğa paralel olarak Pb talebinde de önemli bir alçalma kaydedilmişti.

Bununla birlikte, Asya ve D.Avrupa'daki talep gelişmesi ve akülerin yenilenme ihtiyaçlarının artışı sayesinde, Pb talebinin istikrara kavuşacağı ve akü imalatının 2000 yılındaki Pb tüketimini % 75'ini oluşturacağı tahmin ediliyor.

1989'daki dünya Zn tüketiminin yarısının galvaniz işkolunda gerçekleştiği açıklandı. Yeni araştırmalar sonucunda, Zn talebinin 1982-89 döneminde kaydettiği istikrarlı büyümenin ardında galvanizli çelik talebinin bulunduğu ve galvaniz işkolunun 90'lı yıllarda da Zn pazarında büyük bir paya sahip olacağı ortaya çıktı, bununla birlikte, galvanizli çelik talebinin, inşaat ve motorlu araç pazarlarındaki ekonomik canlılık düzeyine sıkı sıkıya bağımlı olduğu bilindiği için, gelecekte, Zn tüketiminin bu pazarların dalgalanmalı tabiatına daha bağımlı hale geleceği ileri sürülüyor. Bir diğer yandan, gerek otomotif işkolunda gerekse inşaatlarda korozif korumaya verilen önemin artmasıyla birlikte, galvanizasyonun kendi içindeki Zn kullanımının da artması yönünde kuvvetli bir eğilim belirmesi bekleniyor. Daha da ötesi, "Galvalume" ve "Galvan" gibi yeni Zn alaşımlarının geliştirilmesi, kaplanan birim çelik tonajındaki Zn miktarının azalmasına yol açsa da, galvanizli çeliğin çok çeşitli alanlarda kullanılmasına da yol açacağı için Zn tüketiminin genelde artması bekleniyor.

Diğer kullanım alanlarına bakılacak olduğunda, manzaranın Zn açısından pek de cesaret verici olmadığı; pirinç ile bronz pazarlarının 1989'daki dünya Zn tüketiminin sadece 1/5'ini üstlenebildiği ve bu işkolundaki büyümenin 80'li yıllar boyunca % 0,5'lik sınırın ötesine geçmediği görülüyor. Pirinç ile bronzun tüketildiği pazarlarda ve özellikle de sanayileşmenin nisbeten genç olduğu ülkelere Al ile plastik gibi alternatif malzemelerin rekabeti ile karşılaşıldığı ve bunun tersine, sanayileri kökleşmiş Avrupa ülkelerinde ise bronz ve pirinç talebinin hâlâ yüksek olduğu bildiriliyor. Al ve plastik malzemenin rekabeti sonucunda, presdöküm işkolundaki Zn tüketiminin de olumsuz yönde etkilenecek, dünya Zn tüketiminin bu pazardaki payının % 15'e kadar düştüğü ve inşaatlardaki Zn tüketiminin, ülkeden ülkeye değişse bile, 80'li yıllar boyunca % 2-3'lük bir ortalama hızla sürekli alçaldığı açıklanıyor.

PİYASA HABERLERİ

2000 ' DOĞRU ALÜMİNYUM SANAYİNDE GENEL GÖRÜNÜM ⁽²⁾

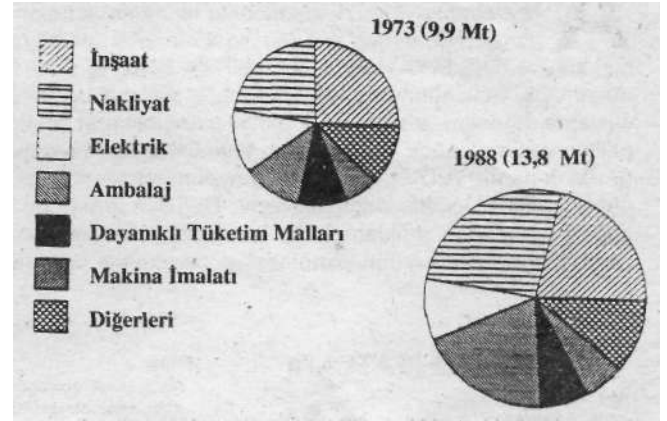
Alüminyum sanayiindeki yeni gelişmelerle ilgili ekonomik tahlil sonuçları, son yıllarda rekor düzeyde üretim gerçekleştiğini, elektrik tüketiminde yeni eğilimler belirlediğini, Al tüketiminin istikrarlı bir biçimde arttığını ve hurda kaynaklı metal üretiminde önemli büyümeler kaydedildiğini ortaya koydu.

Japonya, K.Amerika ve B.Avrupa'daki primer Al üretimi 70'lerin başından bu yana sürekli olarak azaldığı halde, primer Al üretimi için gereken elektrik enerjisinin sadece % 5'i kadar bir enerji ihtiyacı duyan sökonder Al üretimi, 1972-89 döneminde 5 Mt'un üzerine çıkarak çok hızlı bir artış kaydetti. Anılan bölgelerdeki tüketim çok fazla olduğu için, bol miktarda hurda elde edilmesi, gerek metal işleme tesislerinde hasıl olan "taze" hurda gerekse tüketim alanlarında ortaya çıkan "köhne" hurda açısından, oldukça büyük bir avantaj sağlıyor. Sökonder Al'un dünya ölçeğindeki üretiminin, 1989 itibarıyla, toplam arz miktarının % 27'sine ulaştığı açıklanıyor.

Bilindiği gibi, enerji tüketimi, çok eskiden beri önemli bir gündem maddesi olarak hâlâ primer Al üreticilerinin önünde duruyor. Daha az elektrik enerjisi tüketen alternatif proseslerin üzerinde yıllardır araştırmalar yapılmasına rağmen, halihazırda kullanılan konvansiyonel elektrolitik redüksiyon hücreleri için endüstriyel ölçekte uygulanabilecek hiçbir alternatifin henüz bulunmadığı ve 2005'ten önce geliştirilmesine veya ekonomik olduğunun kanıtlanmasına da imkân olmadığı bildiriliyor.

Diğer baz metallerin hurdadan kazanılmasındaki artıştan çok daha yüksek olan sökonder Al kazanımındaki müstesna durumun, düşük enerji maliyetlerinden başka, iki önemli nedeni daha bulunduğu biliniyor. Bunlardan birincisi, çok kısa ömürlü ürünler olan ambalaj malzemeleri pazarında önemli bir pay sağlayabilme için hummalı bir çabaya girişilmiş olmasından, (satış gelirlerinin giderek arttığı Al sanayiinde, kullanılmış kutuların yeniden devreye basılması için yoğun bir biçimde uğraşmış ve bu doğrultuda yarı yarıya başarıya ulaşılmıştır), ikincisi ise, 60'ların sonundan bu yana primer Al üretim ve tüketiminde çok hızlı bir büyüme yaşanmasından ve her türlü Al mamul için ortalama 15 yıllık bir ömür biçilerinde hurda malzeme miktarında çok büyük ölçüde bir artış sağlanmasından kaynaklanmaktadır.

Geleceğe bakılacak olduğunda—Al'un seçilmiş belli başlı yedi kullanım alanında yürütülen detaylı

belli başlı sanayi ülkelerinde 1973 ve 1988'deki alüminyum tüketiminin kullanım alanları itibarıyla dağılımı.

etütler sonucu şdinilen tüketim projeksiyonlarının bulgularıyla teyid edildiği gibi— dünya çapında geçerli genel tahminlerin, ambalaj sanayiinin Al için bütün dünyada hızla büyüyen bir pazar oluşturacağını ortaya çıkardığı görülüyor. ABD'nde ambalaj malzemesi için kullanılacak Al'un toplam Al talebine oranının, 1973-89 döneminde ikiye katlandığı; ama, diğer ülkelerdeki Al tüketimi alternatif malzemeler aleyhine artış gösterse bile, bu büyüme hızının 90'lı yıllarda korunmasının mümkün olmadığı açıklanıyor. Ulaştırma sektöründeki Al tüketiminin de artacağı tahmin ediliyor; ayrıca, özellikle binek otosu imalatında esas itibarıyla ortalama Al içeriklerinin artışına bağımlı olarak, ama aynı zamanda, 2000 yılında 40 milyona ulaşacak olan oto sayısındaki artışın da bir sonucu olarak, ulaştırma sektöründeki Al tüketiminin artacağı tahmin ediliyor. İnşaatlarda ve makina imalatındaki Al tüketimlerinin de küçük artışlar kaydetmesi bekleniyor.

∴ Tüketim eğilimleri temelindeki değerlendirme sonuçlarına dayanılarak, yüzyılın son beş yılı boyunca geçerliliğini koruyabilecek kapasite ve üretim tahminlerinde bulunulduğu, Al sanayiinin hidroelektrik enerji üretimine giderek daha bağımlı bir hale geleceği ve yağış miktarlarında zaman zaman karşlaşılan düşüklükler nedeniyle doğan aksaklıklar yüzünden kurulu güç kapasitelerinin arttırılacağı bildiriliyor.

(1), (2) : Bu haberler, Roskill Information Services Ltd.'in 16 Ocak ve 18 Mart 1991 tarihli basın bültenlerinden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı LEAD 1990 (dördüncü baskı), ZINC 1990 (dördüncü baskı) ve ALUMINIUM 1991 başlıklı raporlarda bulunmaktadır.

METAL MADEN FİYATLARI

Aşağıdaki sütunlarda verilen metal, ferroalyaj, cevher, konsantre ve endüstriyel mineral fiyatları, sadece iç ve dış ticaretimize konu olan kalemler ile hammaddeleri ülkemizden sağlanan metallere özgüdür. Dış fiyatlarla ilgili verilen, Engineering and Mining Journal'ın son sayısından aktarılmıştır. Ağırlık birimlerinin tamamı, aksi belirtilmediği sürece, DIŞ FİYATLAR İÇİN METRİK TON, İÇ FİYATLAR İÇİN DE KİLOGRAM cinsinden verilmiştir. Limanı belirtilmeyen CIF teslimatın boşaltma limanları, Avrupa'daki belli başlı ticaret limanlarıdır. Limanı belirtilmeyen FOB teslimatın yükleme limanları, anılan sahildeki belli başlı ticaret limanlarıdır. Büyük harflerle yazılı ülke, firma ve kurum adları malın orijinini belirtmektedir. ETİBANK'ın \$ ve DM bazında verilen iç satış fiyatlarının, karşılığı Merkez Bankası döviz satış kuru üzerindedir (KDV hariç). Endüstriyel minerallerin fiyatları kalite, kaynak, miktar ve diğer satınalma koşullarına göre, geniş aralıklar içinde, değişmektedir. Değişim aralığının çok geniş olduğu kalemlerde, fiyatların hangi özelliklere göre değişim gösterdiği açıklamalarda belirtilmiştir. Teslimat ve orijinleri belirtilmemiş olan yurtiçi endüstriyel mineral fiyatları, Doğa Madencilik A.Ş.'nin Kartal teslimi perakende satış fiyatlarıdır.

METAL FİYATLARI

Altın	
LMB,24 Ayar, \$/troz (10/7/92)	347.30.-
KKB,24 Ayar, TL/g (10/7/92)	78.000.-

Alüminyum	
LMB, %99,7,\$/t	1.327-1.332.-
COMEX, %99,7, c/lb	61
ETİBANK, %99,00-99,65	
FOT Seydişehir, TL	10.600-10.800.-

Antimuan	
LMB, Regulus, min. %99,6 Sb, c/lb	85-88
IMB, Regulus, perakende, TL	10.000.-

Bakır	
LMB, Katodik Levhalar, c/lb	102-112
ETİBANK, KBI blister, TL	12.730.-

Bismüt	
NMB, 1 tonluk partiler, %99,99; \$/lb	2.40-3.00
IMB, perakende, TL	—

Çiç	
NMB, %99,9 \$/işe	115-130.-
ETİBANK, %99,99'lük,	
FOT Halıköy \$/işe	—

Çinko	
LMB, \$	1.290-1.335.-
ÇINKUR, katodik külçeler, %99,95, TL	7.800-7.960.-
ETAŞ katodik külçeler, %99,99, TL	—

Gümüş	
LMB, %99,9 (18/2/92), \$/troz	4.02
KKB, %99,9 (16/6/92), TL/g	963.-

Kadmium	
NMB, 1 tonluk partiler, \$/lb	0.90-1.10
ÇINKUR, %99,95'lik katodik çubuklar TL	31.330.-
IMB, %99,95'lik katodik çubuklar TL	—

Kalay	
MALEZYA, spot, Kuala Lumpur, Kg/kg	14.54
NMB, antrepo teslimi, \$/lb	2.72
SSCB, çubuklar, IMB, perakende, TL	—

Kobalt	
AFRİMET, %99, FOB New York, \$/lb	
Katodik Levhalar	25.-

Krom	
NMB, elektrolitik, standart, \$/lb	2.80-3.10

Kurşun	
NMB, ABD ve KANADA, c/lb	35-55
LMB\$	526-533.-
ETAŞ, %99,97, TL	—

Magnezyum	
NMB, 5 tonluk partiler, \$/lb	1.43

Manganez	
NMB, Elektrolitik, %99,9 c/lb	94-100

Nikel	
NMB, \$/lb	3.46-3.57
IMB, perakende, TL	—

Paladyum	
NMB (92 Nisan), \$/troz	83.-

Platin	
NMB (92 Nisan), \$/troz	344.-

FERROALYAJ FİYATLARI

Ferrokrom	
NMB, %80 baz, lb Cr içeriği, YK, c/lb	41-44
NMB, %68-70, lb Cr içeriği, DK c/lb	85-90
ETİBANK, %60-65, YK, FOT Antalya, \$	900.-
ETİBANK, %68-72, DK, FOT Antalya, \$	1.800.-

Ferromangan	
NMB, %78 baz, YK, \$	500-510.-
NMB, rafine, DK, \$	1.168-1.198.-

Ferromolibden	
%65-70, kg Mo içeriği olarak CIF, \$/kg	6.18-6.30

Ferrosihs	
ETİBANK, FOT Antalya, \$	700.-
NMB, %75 baz, CIF,	617-679.-

Ferrotitan	
%70'lik, kg Ti içeriği olarak CIF, \$/kg	3.34-3.43

Ferrovandiyum	
%70-80, kg V içeriği olarak CIF, \$/kg	11.60-11.70

Ferrovitran	
%80-85 kg W içeriği olarak CIF, \$/kg	5.00-5.25

METALİK CEVHER VE KONSANTRE FİYATLARI

Alüminyum	
Kalsine alümina, %98-99 Al ₂ O ₃ , 20 tonluk partiler, İngiltere teslimi £	2.50-310.-
Boksit, refrakter kalite, CIF, \$	200-210.-
ETİBANK, Alümina, min %98,5 Al ₂ O ₃ dökme veya ambalajlı	
FOT Seydişehir, \$	—

Antimuan	
%60 Sb, sülfürlü konsantre, CIF \$/ünite	14.50-16.50.-
%60 Sb, parça, CIF, \$/ünite	15-17.-
ÇHC, %60 Sb, Hg max. 30 ppm, Se max. 60 ppm, konsantre, CIF, \$/ünite	12-13

Çinko	
%52-55 Zn, sülfürlü konsantre kuru bazda, CIF, \$	520-550.-
İŞ-\$	190-195.-

Demir	
min %52 Fe, Mn ve empörite içerikleri ile diğer mukavele hükümlerine göre değişken, ERDEMİR AŞ VE TDÇİ Kurumu'nun iç satınalma fiyatları,	

Sayfa 23

FOW ocağa en yakın İstasyon, TL %65 Fe Brezilya cevheri, CIF İskenderun veya Ereğli. \$	60-110.- 28-32.-
Krom ARNAVUTLUK, sert parça, min %42, FOB,\$	70-80.-
Konsantre, % 51 . FOB. \$	100-110.-
G.AFRIKA, tozlu, %40, FOB, \$	55-65.-
SSCB, parça, min %36, FOB, \$	75-95.-
TÜRKİYE, %Cr ₂ O ₃ içeriklerine göre FOB Akdeniz \$. parça	36 38 40 42 44 46"
> 46 cevher dış piyasada talep edilmemektedir	
Refraktär cevherler	180-250.-
Konsantre, %48	80-90.-
Kurşun %70-80 Pb sülfürlü konsantreler, kuru bazda, CIF, \$	405-465.-
İSŞ	150-160.-
Manganez %48-50 Mn, P: max:%0,1 CIF.\$/Ünite	3.95-4.05
Molibden Konsantredeki lb Mo içeriği olarak, CIF,\$/lb	2.00-2.05
Volfram Konsantredeki ünite WO ₃ olarak, CIF,\$/Ünite min %65 Volframit konsantreleri min %70 Şelit konsantreleri	56-66.- 55-71.-

ENDÜSTRİYEL MİNERAL FİYATLARI

Asbest KANADA Krizotili, lif boylarına göre değişken, FOW Quebec Ocakları. C\$	160-2.500.-
Bar it ABD, dökme, öğütülmüş, API, FOB Meksika Körfezi, \$	70-75.-
FAS.tuvönan, OCMA, FOB Marakeş, \$	34-40.-
ETİBANK. tuvönan, OCMA veya API, min %92 BaSO ₄ , FOT Ocakbaşı, \$	32-50.-
ETİBANK, öğütülmüş, FOT Beyşehir, \$	68.-
AKMADEN, mikronize, TL	1.900.2.000.-
Bentonit ABD, ambalajlı, API, FOW, Wyoming, \$/st Öğütülmüş, ambalajlı, TL	33-45.- 1.120.-
Bor Mineralleri, ETİBANK, tuvönan, FOT Ocakbaşı, \$ Kolemanit, B ₂ O ₃ ve As içeriklerine göre değişken	140-460.-
Üleksit,%25-38B ₂ O ₃	78-215.-

MADENCİLİK BÜLTENİ

Tinkal,%32-34B ₂ O ₃	210.-	Tam kavrulmuş	
Bor Türevleri, ETİBANK, ambalajlı		Mika	
Ex Bandırma ve Kırka, DM		HİNDİSTAN, kuru öğütülmüş.	
Boraks Dekahidrat, granule	760-800.-	CIFAnver.E	115-130.-
Boraks Pentahidrat	800.-	Tuvönan, CIF, £	90-115.-
Boraks Anhidr		Perlit	
Soydum Perborat	1.400-	Ham, granule, dökme, CIF, £	40-45.-
Borik Asit	1.050-1.100.-	ETİBANK, granule, dökme, Stokta teslim, \$	35.-
Diyatomit ABD, filtre kalitesi, kalsine, CIF, £	315-330.-	Pirit	
ŞEKER FAB. A.Ş.,filtre kalitesi, kalsine		ETİBANK, konsantre, dökme, %46 S	
Ankara teslimi, perakende, ambalajlı,TL	2.000.-	FOTKüre.S	35.
Feldspat ABDöğütülmüş, KJO içeriklerine göre değişken, dökme. FOB Kuzey Atlantik, \$/st	34-83.-	Sodyum Sülfat ALKİM A.Ş., İzmir teslimi, TL	
Seramik kalitesi K ₂ O içeriklerine göre değişken, öğütülmüş, ambalajlı, TL	—	Kristalize	200.
		Anhidr	725.
FlintTaşı Kalsine.CIFE	58-83.-	Sölestin	
Öğütülmüş, ambalajlı, TL		TÜRKİYE, min %95 SrSO ₄ lik. FOB İskenderun, \$	84.
Flüorit MEKSİKA, FOB Tampico, \$		Talk	
Metallurgik kalite	90-95.-	İTALYA, kozmetik kalite, CIF. £	175.
Asit kalitesi	122-127.-	Kozmetik kalite, ambalajlı, TL	3.300.
ÇHC, Asit kalitesi, dökme. CIF Rotterdam, \$	106-110.-	AKMADEN, mikronize, TL	1.400-1.500.
Fosfat FAS, %75 - 77 BPL- FAS Kazabianka. \$	46-48.-	Zımpara Tane boylarına göre değişken, CIF, E	145-240.
TUNUS, %65 - 68 BPL. FAS Sfax, \$	32-38.-	ETİBANK, tuvönan, FOT Milas, \$	45.
ETİBANK.FOT Mazıdağı %67BPL,\$	32.-		

KISALTMALAR

LMB : Londra Metal Borsası
NMB : New York Metal Borsası
İMB : İstanbul Metal Borsası
KKB : Kapalı Çarşı Kıymetli Metaller Borsası
OK : Orta Karbonlu
DK : DüşükKarbonlu
YK : Yüksek Karbonlu
İŞ : GeçiciİhracatMevzuat'ınatabikonsantre cevher için, Fason İzabe İşçiliği'nin şarjı (Treatment Charge)
lb : Libre = 453,6 g
troz : troyounce = 31,1 g
st : short ton = 907 kg
şişe : net 34,5 kg
BPL : Bone Phosphate Lirne (=P ₂ O ₅ tenörü/0,45)
FOT : Free On Truck (Kamyon Üzerinde Teslim)
FOW : Free On Wagon (Vagon Üzerinde Teslim)
FOB : Free On Board (Borda'ya Teslim)
FAS : Free Alongside Ship (Yükleme Liman'ında Teslim)
CIF : Cost, Insurance, Freight (Boşaltma Liman'ında Teslim)
Dövizler ve 10/7/92 Serbest Piyasa Kurları (TL)
\$: ABD Doları = 6.990.-
c : ABD Senti
£ : İngiliz Sterlini = 13.500.-
Rg : Malezya Ringgrti = 0,385 \$
C\$: Kanada Doları = 5.845.-

TTK GENEL MÜDÜRÜ İSTİFA ETTİ(RİLDİ)... MÜDAHALE İLK DEĞİL; ACABA SON OLACAK MI? ZONGULDAK YİNE KÖRDÜĞÜM... BASINDA TEPKİLER

**POLİTİKACILAR TTK'NİN İŞİNE KARIŞMASIN...
BASKILARI KINIYORUZ...**

**TTK ÇİFTLİK OLMAKTAN NE ZAMAN KURTULACAK?...
MÜHENDİS VE MİMAR BİRLİKLERİ ÖLÇERİN İSTİFA YA
ZORLANMASINI KINADILAR...**

**POLİTİKACILAR ELLERİNİ KURUMDAN ÇEKİN.
BİZ İŞİNİ BİLEN İNSANLARLA ÇALIŞMAK İSTİYORUZ...
ANKARA'DAN YENİÇERİ USULÜ KELLE İSTENDİ...**

**mCYA SİYASETİ BULAŞTIRMAYACAKLARINI İDDİA EDENLER
SUÇÜSTÜ YAKALANDILAR...**

**BAŞBAKAN ÖLÇERE SAHİP ÇIKMAYA DAVET EDİLDİ...
KASABA POLİTİKASI YAPILIYOR...**

**TTK YİNE SİYASİLERİN MÜDAHALESİNE UĞRAMIŞTIR...
BU İŞLER YAZ BOZ TAHTASI DEĞİL...**

POLİTİKACININ KUÇAĞINDA GELEN BAŞARISIZ OLUR...

- Açıklamalar Sayfa: 13'de

MADENCİLİK Bülteni

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA
Tel: 425 10 80 - Fax: 417 52 90

ü Ayda bir yayımlanır.
Q Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
Q İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir.
Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.
Dizgi : Grafik Dizgi (4) 434 03 31
Baskı: Ankara Yıldız Matbaacılık Tel: 341 15 27